

OBMURSKI TEDNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMURJE

Ureja uredniški odbor — odgovorni urednik Jože Vild — uredništvo in uprava M. Sobota, Trg zmage 5 — ček račun pri NB FLRJ v M. Soboti, št. 641-T-308 — tisk Mariborske tiskarne — naročnina četrtletna 75, polletna 150, celoletna 300 din — izhaja vsak petek Poština plačana v gotovini

Uspešno delo naših frontovcev

Pred IV. kongresom Ljudske fronte

V predzadnji številki našega tednika smo objavili načrt novega statuta, t. j. pravilnika Ljudske fronte, ki se bo v bodoče imenovala Socialistična zveza delovnega ljudstva. Ze pred in po tem so potekali po naših vaseh številni sestanki in konference frontovcev. Ti sestanki so imeli v glavnem volilni značaj, saj so frontovci na njih volili svoje delegate za IV. kongres FLRJ, ki se bo začel v nedeljo 22. februarja. Kljub temu pa so domači vsi sestanki bili zelo živahni in so frontovci na njih razpravljali sproščeno o raznih problemih, dosedanjem

delu in bodočih nalogah Socialistične zveze. Tudi frontovci Sobote so se predzadnji četrtek sestali. Bilo jih je nekaj nad 100, delegatov in članov ostalih množičnih organizacij. Konferenca je bila zgovoren dokaz dosedanjega dela organizacije OF v Soboti. Napak ni bilo trdit, da v delu frontovcev Sobote ni nobenih uspehov; nasprotno, posebno v zadnjem času, v pripravah za IV. kongres Fronte se je delo v frontnih vrstah izredno poži-

vedno si pa marsikje niso na jasnem z nalogami Fronte, saj zamenjujejo frontne sestanke z zbori volivcev. Tako tudi ta konferenca ni razpravljala o delu Fronte v Soboti tako, da bi bilo dovolj razvidno njeno delo, temveč so se delegati razen dveh treh spuščali v razgovorih v povsem druge zadeve, večkrat celo nepomembne. Zato pa bo treba v bodoče misliti na temeljitejšo vzgojno delo med članstvom, da se bodo frontovci M. Sobote dostojno postavili v prve vrste bodoče Socialistične zveze delovnih ljudi.

lo. Toda to le graja dosedanje delo in dokazuje, da bi lahko bilo storjenega mnogo več — če bi se vedno zavzemali za to. Sekretar občinskega odbora OF tov, Jože Veinar je v svojem poročilu navedel, da je bilo precej pomanjkljivosti že v samih oblikah dela in v ponesrečeni razdelitvi mestnih terenov; največ pa v nedelavnosti frontnih odbornikov. Z reorganizacijo Zveze komunistov pa so se našle tudi za Fronto nove delovne oblike in uspeh ni izostal. Se

V Ljutomeru so dobro začeli

Vest, da je tovariš Tito na VI. kongresu ZKJ načel vprašanje preimenovanja Ljudske fronte v Socialistično zvezo delovnih ljudi, so tudi frontovci Ljutomerske občine sprejeli z veliko pozornostjo. Zivahne razprave na članskih sestankih dokazujejo, da se frontovci v veliki meri zavedajo, da gre za vse več, kot le za preimenovanje in da spadajo v Socialistično zvezo za vsakodnevni žrtev delovnega človeka. Tako so frontovci tretjega

terena na sestanku izvolili posebno komisijo z nalogo, da pregleda, kako je deloval njihov sočlan in bivši predsednik zadruge, Kikec. Po ugotovitvah komisije, da gre za primer sovražnega delovanja in grobih kršitev programa OF, so ga izključili iz Fronte. Podobno se je zgodilo z neko tovarišico v četrtem rajonu, ki je z nedostojnimi besedami blatila prvoborce naše ljudske revolucije. Tudi v Železnih dverih so posamezniki morali zapustiti vrste OF, ker so s svojim zadržanjem izgubili ugled v očeh frontovcev. Prav v Železnih dverih pa je pristopilo v OF več novih članov.

V frontnih organizacijah, kjer so se vodstva dobro pripravila na sestanke in poleg dobrih delovnih programov pripravila tudi stvarne utemeljitve za izključitev posameznikov, so že vidne spremembe: v Fronto prihaja vedno več poštenih volivcev, ki so doslej morda stali ob strani zaradi mlačnega dela slabih frontnih voditeljev; posamezniki pa, ki so bili Fronti že doslej le v oviro, jo zapuščaj. Te spremembe bodo osnovnim organizacijam samo koristile, saj krepijo enotnost in borbenost v vrstah frontovcev.

Na področju Ljutomerske občine je tudi precej primerov, kjer so frontovci zahtevali spremembo dosedanjega vodstva. Tako so na Cvenu razrešili odbornika Mavrina in ga izključili iz organizacije, ker je ves čas rušil ugled OF. Babinški frontovci pa so razrešili kar vse odbornike, ki so v zadnjem času z delom popolnoma odpravili. Le enega od prejšnjih so ponovno izvolili v odbor.

Drugače pa je v onih vaseh, kjer se niti zdaj niso zganili. Ponekod je ostalo vse pri starem — nikogar niso sprejeli, nikogar izključili; vse je ostalo v miru in spanju. V Strožji vasi so slabo pripravili sestanek, predlog za izključitev nekaterih članov je bil neprebrljiv, prisotni frontovci se niso mogli odločiti kar na nekaj besed. To je zopet dokaz več, da naši ljudje trezno ocenjujejo članstvo v Fronti.

Da se bo delo še zboljšalo

Ze sedaj se v delu mestnih organizacij OF močno čuti vpliv reorganizacije Zveze komunistov. Mnogi komunisti so začeli z aktivnim delom pri svojih frontnih rajonih, krepko pomagajo reševati vsa gospodarska, kulturna in politična vprašanja, ki se pojavljajo v njihovi okolici. Frontovci pa pri tem vse bolj uvidevajo, da v delovnem programu komunistov ni ničesar takega, kar ne bi koristilo tudi njim. Delovno torišče komunistov je med frontovci, zato je rezultat tega dela tudi vse večji ugled komunistov med frontovci. To dokazujejo tudi volitve v okrajno in občinsko konferenco, kjer je med izvoljenimi tovariši bilo 33 komunistov. V novem načinu dela so se razumljivo najbolje znašli oni ki so že prej delali s front-

no organizacijo izven svojih delovnih mest. Nasprotno pa so oni, ki so bili prej več ali manj odrezani od splošnih dogodkov v mestu, ne morejo zlahka znajti zdaj, ko je treba dnevno delati med ljudmi. Takim tovarišem bo treba pomagati.

V splošnem lahko rečemo, da se frontne organizacije v Ljutomeru občini trudijo, zmanjšati odstotek onih volivcev, ki so še vedno izven OF. Po sedanjih podatkih je v Fronti organiziranih nad 3000 občanov. t. j. 75 odstotkov skupnega števila volivcev. V poslednjih dneh je bilo v Fronto sprejetih okrog 100 novih volivcev, med temi največ v samem mestu, dalje v Radomerju, Železnih dverih, Norščinah na Cvenu, Moti in Kamenščaku.

Pod okriljem Fronte se razrašča tudi izobraževalno delo. Okoličani se izredno zanimajo za predavanja Ljudske univerze, tako da mestni predavateljski aktiv le s težavo ugoti vsem željam. Ne bi bilo napak, če bi frontna vodstva še sama malo poskala predavatelje, ki bi šli v okoliške vasi in z nasveti pomagali kmečkim ljudem.

In še nekaj: frontne organizacije v Ljutomerski občini se čedalje bolj otrešajo starih navad, zastarelih obravnjav in oblik dela. Začele so posegati tudi v gospodarska vprašanja, prebijaajo ozek okvir svojega dela, pomagajo in dajajo koristne predloge ljudskim odborom, skratka — postajajo vseljudska politična organizacija odločujoč činitelj v življenju občine.

Sestavljen je predlog za znižanje potniške tarife na železnici, ki bo znašala povprečno 25%. Na razdaljah do 100 km bo tarifa znižana za 20%; na daljših progah pa bo znižanje večje, tako da bo doseglo do 40%. Popust za letni dopust bi ostal na približno isti višini, kot je bil doslej; na nedeljske povratne vozovnice pa bi znašal 40%. Glavna direkcija jugoslovanskih železnic še ni dala svojega končnega predloga, meni pa, da bi nova potniška tarifa začela veljati najpozneje 1. aprila.

Dogodki zadnjih dni

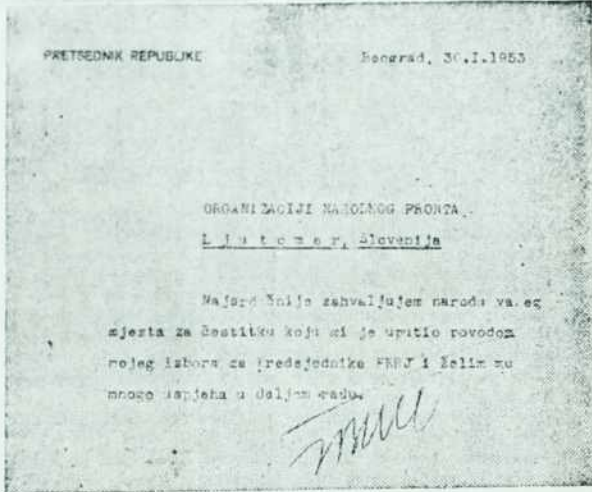
Temelj miru na Balkanu. — V času, ko to poročamo, so se v Atenah že sestali predstavniki zunanjih ministrstev Jugoslavije, Grčije in Turčije, da pregledajo in izpopolnijo osnutek tristranskega sporazuma med omenjenimi državami. Prihodnji teden ga bodo v Atenah potrdili trije zunanji ministri, v Ankari pa podpisali. Listine plemenitega sporazuma bodo znamenjali v Beogradu.

To je nekak program za sedanji in bodoči teden, ki se bo sam po sebi razvijal z nenavadno točnostjo in hitrostjo. Vemo namreč, da med našo državo, Grčijo in Turčijo ni več vprašanj, ki bi se jih uradni in neuradni predstavniki ne dotaknili ob svojih medsebojnih obiskih v Beogradu, Atenah in Ankari in jih rešili. Sodelovanje na gospodarskem, kulturnem in vojaškem področju je torej že zagotovljeno, sedaj samo pričakujemo formalnih podpisov in zamenjav podpisanih sporazumov.

Jugoslovani se veselimo bodočega tesnega sodelovanja na Balkanu in pozdravljamo prizadevanja vseh treh vlad, da zaključijo medsebojnih posvetovanj prično čim prej uveljavljati. Osrednje balkanske države so prvič v zgodovini medsebojnih odnosov na enakopravni podlagi povezale svojo usodo in sklenile, upreti se z vsemi razpoložljivimi silami napadom od zunaj. S tem so preprečile kominformistične spletke na eni in težnje italijanskih irredentističnih krogov na drugi strani. Zato je razumljivo njih nasprotovanje balkanski zvezi, ki ga zasledimo v Rimu in v vzhodnoevropskih prestolnicah. Toda prav ti napadi dokazujejo, kako pravilno in za usodo Balkana odločilno je skupno, vsestransko sodelovanje med omenjenimi tremi državami.

Pomembna dogodka na srednjem Vzhodu. — Dva, več ali manj pričakovana dogodka sta prejšnji teden vzbudila posebno pozornost na svetu. Britanska in egiptovska vlada sta sklenili sporazum o Sudanu, s katerim sta prepustili odločitev o bodočnosti te dežele samemu sudanskemu ljudstvu. Kljub temu se kažejo razlike med pojmovanjem »samoodločbe«. General Nagib je v imenu egiptovske vlade izjavil, da se Sudan lahko odloči samo za popolno neodvisnost ali pa za federacijo z Egiptom, medtem ko britanski zunanji minister poleg teh možnosti predvideva tudi še budoči Sudan kot člana Britanske skupnosti narodov. Toda ker je do odločitve po predvidenem sporazumu še precej časa, bo to vprašanje začasno zamrlo. Obljubljajo pa posvetovanja o umiku britanskih čet s področja ob Sueškem prekopu in celo — sporazum. Ker so britanske čete v Egiptu Egiptomom trn v peti, bo tak sporazum — v kolikor bo do njega res prišlo — še mnogo večjega pomena, kakor prvi.

Več komentarjev je zbudila SZ s svojim sklepom, da prekine diplomatske stike z Izraelom. Kot povod zato je uporabila atentat neznanih storilcev na sovjetsko poslanstvo v Tel Avivu, kjer so bili ranjeni štirje sovjetski diplomati. Dosedanje preiskave so pokazale, da storilci ne izhajajo iz odprtih protisovjetskih krogov. Javno mnenje sodi, da gre morda za



Zahvali predsednika FLRJ maršala Tita

Soboška bolnišnica ne more zadostiti vsem potrebam prebivalstva

Pred dvajsetimi leti je imela soboška bolnišnica en sam oddelek: kirurško-interni. Potreba pa je zahtevala, da sta se že pred vojno ta dva oddelka ločila in nastavila dva specialista. Potrebe razširitve bolnišnice in uvedbe novih oddelkov pa s časom še rasejo, ker tudi število bolnikov, ki iščejo v njej pomoč, raste iz leta v leto. To pa ni odraz povečanja bolnikov v Prekmurju, temveč izboljšanje socialnih razmer in zaupanja ljudi v uspešno zdravljenje v domači bolnišnici. Včasih si ljudje zaradi težkih gospodarskih razmer niso mogli privoščiti zdravljenja v bolnišnici in taki meri kot danes niti niso mogli v bolnišnici tako pogosto iskati zdravniške pomoči kot sedaj. Na to je vplivala tudi zaostalost, ko mnogi niso verjeli v uspešno zdravljenje, zato so doma mirno čakali smrt. Poleg tega pa so nekateri iskali zdravniško pomoč v večjih bolnišnicah in drugih mestih.

Po osvoboditvi se je soboška

bolnišnica začela večati. Sedaj ima že štiri oddelke in sicer: internega, kirurškega, tuberkuloznega in infekcijskega. Potrebna pa bi bila še oddelka za otroške bolezni in porodništvo; otroci se sedaj zdravijo na internem oddelku, porodništvo pa je vključeno v kirurški oddelek. Za nove oddelke pa so potrebne tudi nove zgradbe. Infekcijski oddelek, na katerega se sprejemajo ljudje z nalezljivimi boleznimi, se bo v bližnji prihodnosti preselil v novo stavbo v Rakičanu. V zgradbi, kjer je ta oddelek sedaj, na oglu Titove in Kolozdvorske ulice, pa se bo predvidoma uredil provizorijski za otroški oddelek.

Za ureditev infekcijskega in otroškega oddelka pa bo potrebno še mnogo denarja in truda, kajti manjka še inventar. Za infekcijski oddelek je že bil pripravljen inventar, pa so ga porabili za ureditev internega oddelka, ki je bil nujno potreben. Zato je nujno, da se čimprej preskrbi novi inventar.

Prej ko slej se bo moralo vse izseliti, ločiti kirurgija od porodništva in ginekologije. Ker to ni takoj izvedljivo, bo treba stavbo popraviti in z dozidavo razširiti; pa tudi nadzidati bi se dala. Tako bi se porodništvo lahko ločilo od kirurgije vsaj po prostorih, čeprav bi ostalo vse v eni stavbi. Ali se taka dela izplačajo za pet let, ko bo, kakor je predvideno, dograjena nova stavba za kirurški in porodniški oddelek v Rakičanu? Po izpraznitvi bi se taki povečani prostori dali koristno uporabiti za bolezni ust, nosa in grla ter tudi za očne bolezni. Bolnišnice v Mariboru in Ljubljani ne morejo sprejeti vseh prosičev, zato je tak oddelek potreben tudi v soboški bolnišnici.

To so najvažnejše stvari, poleg mnogih drobnih, katere bo treba urediti čimprej, če hočemo soboško bolnišnico usposobiti, da bo lahko zadostila vsem potrebam prebivalstva Obmurja

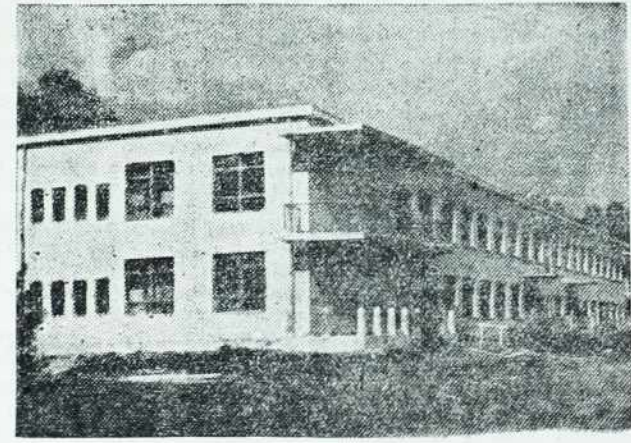
15-krat več operacij, 14-krat več porodov

Kirurški oddelek je v stavbi, ki že davno ne odgovarja več preprostim zahtevam medicine. Stavbo je treba kar naprej popravljati, kar pa ne koristi mnogo. Razen dveh sobic, kjer je bila včasih uprava bolnišnice, se oddelki ni razširil, ker so že pred vojno govorili, da bodo zidali novo bolnišnico.

Če pa primerjamo delo tega oddelka pred vojno in danes, ugotovimo, da je v takih prostorih težko zadoščati potrebam. Leta 1932 je bilo na kirurškem oddelku 168 operacij, dvajset let pozneje, to je lani, pa že 2576 ali 15-krat več. Te številke pokažejo, da je treba kirurški oddelek čimprej povečati, kajti

zaradi majhne zmogljivosti se lahko zgodi, da naenkrat ne bo mogel sprejeti vseh bolnikov.

S tem oddelkom pa je združeno tudi porodništvo. Pred 20 leti je prihajalo v bolnišnico letno okrog 30 porodnic, lani pa skoraj že 14-krat več. Zato so tudi ti prostori premajhni, da bi zadostili vsem potrebam prebivalstva. Zaradi utesenosti — saj je v stavbi dvakrat preveč postelj in vsak bolnik ne more imeti svoje nočne omarice, ker ni prostora — sobe niso tako urejene, kakor bi bilo potrebno. Pa tudi ostali prostori, ki so nujno potrebni, so tesni in vsled tega pomanjkljivi.



Novo poslopje soboške bolnišnice v Rakičanu

dobro organizirano sovjetsko provokacijo. Slednjije tako imenovani »uradni« vzroki niti niso toliko važni. Glavno pri tem je, da sovjetska diplomacija zaradi splošne protizidovske gonje in lastni sredini, pa tudi satelitskih državah ni mogla ravnati drugače. Čeprav je namreč svoj čas med prvimi priznala novo izraelsko državo in jo vsaj na zunanji podprla, je sedaj menjala svoj kurz. Izrael pač ni hotel postati sovjetski podrepanik na srednjem Vzhodu,

kakor so želeli v Moskvi, temveč je ubral pot svobode in neodvisnosti. Zato je hipoma postal »zahodni agent«. Prav tako je resnica, da si Moskva s protizidovsko gonjo in gonjo proti Izraelu želi pridobiti priljubljenost arabskih držav.

Pred zasedanjem Gen. skupščine. — Prihodnji terek bo Generalna skupščina OZN nadaljevala svoje prekinjeno VII. zasedanje. Kakor že lani, bo največ časa zavzelo spet korejsko vprašanje, ki ga je treba sled-

njič odločno rešiti. Sedaj, ko so v ZDA že prevzeli upravo v svoje roke republikanci, bodo lahko pred OZN povedali svoje mnenje o rešitvi tega vprašanja. Po mnenju opazovalcev v OZN bo sedanja Eisenhowerjeva vlada podprla indijski predlog za pomiritev na Koreji, hkrati pa zahtevala od vseh držav-članic OZN, da pošljejo svoje čete na Korejo, v kolikor bi Peking znova zavrnil indijski načrt. Prav tako bo zahtevala popolno prepoved izvoza

na Kitajsko. Če bo ameriška vlada v resnici postavila samo te zahteve, se bo v korejskem vprašanju sicer čutil odločnejši duh, vendar pa ne tako oster, da bi že v bližnji bodočnosti razširil vojno nevarnost na daljnem Vzhodu. V času, ko je general Eisenhower ukazal ameriškemu VII. brodogvu, naj se umakne iz formovskih voda ter tako odprl kuomintangskim četam pot do kitajske obale in narobe, so se te vesti močno razširile.

Zloraba škoduje zavarovancem

Ugotovitev okro ne skupščine Zavoda za soc. zavarovanje v Ljutomeru

Pretekli teden je bilo v Ljutomeru zasedanje Okrajne skupščine Zavoda za socialno zavarovanje. Dobra udeležba delegatov in živahna razprava na skupščini dovolj zgovorno kaže zanimanje zavarovancev in njihovo skrb za uspešno poslovanje zavoda. Iz poročila upravne odbora o njegovem dvomesečnem poslovanju je skupščina ugotovila, da je na prvi skupščini postavljene naloge organizacijske in kadrovske ugotovitve zavoda, uspešno opravil. Hkrati je v cilju izboljšanja službe socialnega zavarovanja, zlasti pa gospodarjenja z razpoložljivimi sredstvi, pripravil skupščini več koristnih predlogov. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da sta se tako upravni odbor, kakor tudi skupščina zavoda že zivila — vsaj v grobih obrisih — v problematiko socialnega zavarovanja, zlasti glede na posebne pogoje v ljutomerskem okraju.

Razsipanje finančnih sredstev

Po poteku skupščine lahko sodimo, da predstavlja osrednji problem v gospodarstvu vprašanje finančnih sredstev. Sredstva, ki se stekajo v proračun socialnega zavarovanja po družbenem planu okraja, bi zadoščala le ob skrajni štednji, dočim bi bila po lanski potrošnji in predvidenem proračunu mnogo prenikza. Temu je iskati vzrok prvenstveno v visokem številu ambulantnih pregledov, za katere je v proračunu za leto predvidenih 4.306.000 dinarjev. Obstaja domneva, da se naši zavarovanci zatekajo po zdravniško pomoč za vsako malenkost, v kolikor ni vmes tudi vprašanje zlorabe socialnega zavarovanja. To domnevo

potrjuje dejstvo, da je bilo v sedanjem ljutomerskem okraju v prvem polletju preteklega leta opravljenih 19.178 ambulantnih pregledov, dočim je v istem razdobju bilo v sedanjem ptujske okraju, ki je tako po številu prebivalstva, kakor po gospodarstvu mnogo močnejši, opravljenih le 14.244 ambulantnih pregledov. Značilno za ljutomerski okraj je tudi to, da je bilo od pregledanih zavarovancev 9059 družinskih članov, dočim je v večini drugih okrajev to sorazmerje mnogo ugodnejše v korist zavarovancev. Po vsem tem ni težko uganiti, da so se poleg zavarovancev samih, okoriščali s socialnim zavarovanjem tudi drugi — sosedje in prijatelji zavarovancev. Se vedno visoko število bolniških dni — zlasti onih od 3 do 7 dni — in pa že dosedanje ugotovitve bolniškega kontrolorja nam dajejo slutiti, da del naših zavarovancev izkorišča bolezenski dopust — v kolikor je lahko sploh govora o bolzni, ker je večina namišljenih bolnikov — za razna domača opravila.

Kako zmanjšati izdatke

Ob analizi teh problemov je skupščina potrdila predlog upravne odbora, da se po delovnih kolektivih organizirajo predavanja o načelih in organizaciji socialnega zavarovanja ter se tako prikažejo zavarovancem zlorabe, ki gredo v njihovo škodo, hkrati pa stre stara miselnost o socialnem zavarovanju. Delovni kolektivi pa naj bi tudi sami take primere ne samo javno ožigosali, ampak se tam, kjer so te zlorabe že prešle v navado, poslužili tudi pri tožbah, do katerih jim zakon o socialnem zavarovanju daje vso pravico.

V splošnem je skupščina izrazila mnenje, da naj bi tudi zavarovanci sami prispevali delež k zdravniški oskrbi. To naj bi se uredilo tako, da ne bi bili prizadeti oni, ki res zaradi nujnosti iščejo zdravniško pomoč. Potom Okrajnega LO pa naj bi se od podjetij zahtevalo, da izpopolnijo zdravstveno in tehnično zaščito delavstva, kar bi tudi ugodno vplivalo na zmanjšanje stroškov.

Zelo umesten je predlog, naj bi lekarne zahtevale povračilo embalaže za zdravila, zlasti razne stekleničke, ki se brez koristi največ vsepovsod tudi to bi do neke mere pocenilo stroške zdravil.

Na konkretnem primeru je bilo ugotovljeno, da nekatere bolnišnice, ki so tudi prešle na samostojen gospodarski račun, zadržujejo bolnike dalj časa, kot je potrebno, ker pač za njih ni koristno in rentabilno, če je katere postelja nezasedena. Verjetno, da je takih primerov zelo malo; vendar kolikor jih je, prinašajo socialnemu zavarovanju znatno škodo, saj stane povprečna oskrbina v bolnici dnevno po 700 dinarjev.

Razna norešana vrašanja

Kritično je bilo razmotreno vprašanje ohranjenosti nekaterih pravic iz socialnega zavarovanja, zlasti pogrebne, kjer bi se z zmanjšanjem za umrle novorojenčke in otroke, kjer stroški niso tako veliki, lahko tudi nekaj prištedilo. Hkrati je bila kritizirana okrutnost nekaterih pravic. Tu so prizadeti zlasti starostni upokojenci, katerim zakon ne dopušča brezplačne oskrbe ob nezmožnosti, kakor imajo pravico invalidski upokojenci.

Glede na to je skupščina naročila delegatom republiškega Zavoda, da na republiški skupščini sprožijo to vprašanje upravnemu odboru pa, da z upravnim odborom Zdravstvenega doma v Ljutomeru najde primerno rešitev za zmanjšanje možnosti vsakih zlorab.

Posebnost za ljutomerski okraj predstavlja vprašanje vinarjev. Skupščina je razmotrila tudi to in sklenila, da se ureditev teh odnosov prepusti OLO odboru za delo, ki bo v sporazumu z Zavodom pripravil LO primeren predlog.

Ne glede na pomanjkljivosti, ki jih je še tu in tam ugotoviti je skupščina Zavoda v Ljutomeru prišla na pravem mestu za delo in zavarovanci ljutomerskega okraja upravičeno pričakujejo uspešno reševanje vseh vprašanih socialnega zavarovanja, ki niso samo pravna, temveč in predvsem socialno-politična zadeva. Brez ozira na to, da so pravice zavarovancev zagotovljene z zakonom in da gospodarjenje zavodov za socialno zavarovanje na te pravice ne more in ne sme vplivati, je vsakemu zlorabljanju teh pravic napovedati neumljeno borbo in jih neumljeno in dokončno iztrebiti. D. J.

Z letne skupščine Gostinske zbornice okraja Sobota

„Neodkrite“ slobosti

V preteklem tednu je Gostinska zbornica za soboški okraj imela svojo prvo letno skupščino. Udeležilo se je večina gostilničarjev državnega sektorja iz Sobote in zakupnih gostišt, dočim so manjkali zastopniki gostiln državnega sektorja iz Lendave in zastopniki gostiln kmetijskih zadrug. Neudeležba zadnjih potrjuje ugotovitev upravne odbora, ki je v svojem poročilu delo gostiln kmetijskih zadrug ocenil za slabo. Zboru so prisostvovali tudi zastopniki republiške zbornice in kot gost zastopnik zbornice Maribor-okolica.

Zbor ni pokazal resnih prizadevanj za izboljšanje gostinske dejavnosti v Prekmurju, ki še zaostaja za ostalimi okraji Slovenije. Nastopanje nekaterih navzočih, kakor n. pr. gostilničarja Krefta iz Grada, prav gotovo niti zboru niti prisotnim gostom ni dalo lepe slike naših gostilničarjev in našega gostinstva na sploh. Če je Gostinska zbornica prostovoljna organizacija, potem se nekateri trezni in dobronamerni člani gotovo sprašujejo, čemu zbornica uvršča med svoje člane tudi take gostinske obrate in čemu ljudski odbori dajejo takim ljudem dovoljenja za izvrševanje gostinskih uslug.

Diskusija in obravnava po poročilih se je v glavnem omejevala le na previsoke davščine in dajatve in je očitno kazala na to, da je v vrstah gostilničarjev še vedno nekaj takih, ki jim naša družbena ureditev ni povsem všeč, ker jim ne dopušča previsokih in neupravičenih zaslužkov. Čudno je zvečeno mnenje gostilničarke Stiblarjeve iz Petanjca, za katero vsi vedo, da ji gostilna še dobro »nese«, po katerem bi morala država namesto davčnih predpisov dati gostinstvu denarno pomoč. Upravičevala je to svoje mnenje s tem, da je država »vsiljevala« dovolila gostilničarjem. Iz poročila upravne odbora zbornice pa je bilo razvidno, da kljub stežkem stanju gostilničarjev ni bilo odnevedi dovoljenj ali pogodb. Na novo je bilo odprtih 13 obratov in še nekaj jih je, ki čakajo na dovoljenja.

Zbor pa se ni niti malo dotaknil drugih perečih problemov gostinstva, kakor vprašanja cen, udržitve in razširitve socialističnega sektorja, kultur-

POVERJENIKI PREŠERNOVE DRUŽBE

Javljajte svoje točne naslove, da vam bomo mogli poslati potrebne tiskovine in podrobnejša navodila. Ne pozabite navesti, koliko rednih in podpornih članov predvidevate, da boste pridobili. Za kritje stroškov je določena provizija 10 odstotkov od redne članarine ter 5 odst. od podporne članarine in naročnine na Obzornik. Svoje naslove javljajte ne glede na to, da morda z njimi razpolagajo že okrajni oz. mestni odbori Prešerove družbe.

Naš naslov: Glavni odbor Prešerove družbe, Ljubljana, Erjavčeva cesta 12.

Mladinci Rudarske šole v Lendavi tekmujejo v čast V. kongresu Ljudske mladine Jugoslavije

Poleg učenja in kulturno-prosvetnega dela so si mladinci, učenci Rudarske šole v Lendavi zadali v čast bližajočemu se V. kongresu LMJ tudi druge tekmovalne obveze. Redno se udeležujejo telovadbe v TVD »Partizan«, tekmovanje pa so napovedali tudi mladincem iz šole učencev v gospodarstvu v Lendavi in Soboti, predvsem v športni in kulturni delavnosti.



Prvo botrovanje na matičnem uradu v Soboti

Pred dnevi je praznovala družina Podlunšek v Soboti pomemben dogodek. Po 30 letih preseljenke se je Podlunškovi (v širši družini) rodil sin Stanko. Starši so dali otroku ime na matičnem uradu. Botrovanje se je slavnostno izvršilo ob prisotnosti predsednika MLO tov. Jožeta Velnarja, Malemu Stanku pa sta botrovala načelnik notranje uprave tov. Ferdo Kovič in tov. Zdenka Požarjeva. Botra sta ob tej priložnosti podarila

malemu Stanku hranilno knjižico Narodne banke z večjim denarnim zneskom, s katerim bo smel botrovavec razpolagati po izpolnjenem 16. letu.

Naša slika predstavlja predsednika MLO tov. Velnarja, ko daje malega Stanka v naročje materi, ob straneh stojita boter in botra.

Družini Podlunšek pa ob tem dogodku iskreno čestita tudi »Obmurski tednik«!

Beseda naših bralcev

Nova cesta od Spodnje Ščavnice do Zice?

Prebivalci Ščavniške doline se že desetletja ogrevajo za novo cesto, ki naj bi se v Spodnji Ščavnici odcepila od ceste Gornja Radgona—Benedikt, vodila po dolini proti Zgornji Ščavnici in se priključila novi cesti Zice—Zgornja Ročica, ki jo že dalj časa gradijo. Za to gradnjo govore gospodarske potrebe Ščavniške doline in okoliških krajev. Ze bivši Okrajni ljudski odbor Radgona se je zavzemal za ure sničitev tega načrta, vendar v svojem hotenju ni uspel. Pred kratkim pa so davne želje prebivalcev tega predela dobile svoje mesto v perspektivnem načrtu Ljudskega odbora radgonske občine.

Ce upoštevamo terenske razmere in gospodarske potrebe prebivalstva Ščavniške doline, potem nam ne bo težko ugotoviti, da prav neugodne prometne zveze občutno zavirajo gospodarski, politični in kulturni napredek v teh krajih. Nova cesta bi povezovala oba predela Ščavniške doline, ki je upravno razdeljena na okraja Ljutomer in Maribor-okolica. Ta povezava je z gospodarskega stališča zelo pomembna tudi za njeno zaledje: Prekmurje, Maribor in osrednji del Slovenskih goric. Nova cesta bi precej skrajšala sedanjo cestno zvezo Radgona—Spodnja Ščavnica—Bene-

dikt—Gradišče—Lenart v smeri Radgona—Spodnja Ščavnica—Zgornja Ročica—Lenart. Če računamo, da se bo sčasoma povečal trgovski in potniški promet skozi te kraje, bo nova cesta prinašala velike koristi. Pri vožnji bi se dalo mogoče izogniti cestnim vzpetinam pri Spodnji Ščavnici, Ithovi, Oseku in Gradišču, seveda če bi izpeljali cesto med Spodnjo Ščavnico in Lenartom po manj hribovitem terenu pri Zgornji Ročici. Oba predela Ščavniške doline sta sedaj povezana s cestno, ki se v velikem ovinku vzpenja po Nasovskem hribu in vodi dalje po Apaški kotlini. To pot, ki je v ugodnem vren-

menu sicer sposobna za promet, v slabem vremenu pa težko prehodna, bi se z gradnjo nove, 7 km dolge ceste dalo skrajšati na eno petino.

Prebivalci Ščavniške doline pričakujejo, da se bosta za to začela zanimati oba prizadeta okraja, da bosta tudi ljudska odbora občin Radgona in Zgornja Ščavnica našla potrebna proračunska sredstva, tako da bi načrt že prihodnje leto postal stvarnost. Na pomlad pa bo treba nadaljevati delo na cesti Zice—Zgornja Ročica, ki je dobila svoje obrisse že v predloženem času. Pripominjamo, da so že takrat mislili na državno ali občinsko cesto prvega reda. Vojne razmere so ta načrt preprečile, čeprav so že izmerili in začeli pripravljati teren. Končno pa se bodo želje le uresničile. —jh.

Moč od suše prizadet m kmetovalcem

Tudi v Prekmurju je suša prizadejala precej škode, kar se najbolj občuti pri pomanjkanju živinske krme. Prizadeti kmetovalci-zadružniki so lansko jesen naročili seno preko svojih kmetijskih zadrug v želji, da bi ga čimprej dobili. KZ Predanovci je poslala tako naročilo Trgovskemu podjetju Okrajne zadrugne zveze v Soboti med prvimi v okraju. Kljub temu so morali dolgo čakati na seno, ker jim je Zadružno trgovsko pod-

jetje Tolmin, ki je dobavljalo naročeno seno, sporočilo, da je njihovo naročilo prispelo med zadnjimi.

Končno so pred kratkim le dobili štiri vagona sena, ki je bilo naslovljeno na KZ Predanovci. Prejeli so tudi obavnico — račun z navedbo cene. Seno je stalo 12 din/kg in prevozniki stroški posebej. Zadružno trg. podjetje v Soboti pa se je postavilo na stališče, da mora biti v okraju enotna prodajna cena za seno ter da mora ZK Predanovci plačati dobavljeno seno po 17 din za kg. Ljudje se sprašujejo, ali je Zadružno trgovsko podjetje v Soboti upravičeno zahtevati pri vsakem kilogramu 5 din, a pri njem ni imelo nobenih stroškov niti dela. Ali ne bi bilo bolje, če bi od tega imela nekaj koristi KZ Predanovci?

Do kupčiji so se pobotali tako, da bo dva vagona dobavljene sena plačala KZ Predanovci naravnost dobavitelju po 12 din za kilogram in prevozne stroške, dva vagona pa preko Zadružnega trgovskega podjetja v Soboti po 14 din kilogram. Nerodno, vendar resnično! Tak način pogajanj ni primeren današnji ureditvi. S tem se zmanjšuje tudi samostojnost kmetijskih zadrug, kar zmanjšuje zavest zadružnikov. Strinjamo se, da se določa enotna prodajna cena sena v okraju, vendar to po kvaliteti; razlika pa naj gre v korist dotični kmetijski zadrugi, da bo lažje opravljala svoje naloge.

Zadružniki v Predanovcih tudi ne morejo razumeti, zakaj je Zadružno trgovsko podjetje v Soboti dostavilo KZ Predanovci 1400 kg rezancev, čeprav jih je naročila le 300 kg. Garancija, da neopredelene rezance lahko vrnejo, ni dovolj, ker se vsiljuje vprašanje, kdo bo kril stroške za tak nepotreben prevoz in ali morda teh rezancev v kakem drugem kraju ne bi prav radi pokupili. Zadružništvo je napredno in koristno, vendar le takrat, če voditelji in vsi zadružniki izpolnjujejo zadružna pravila.

Prizadeti.

NAROČAJTE »OBMURSKI TEDNIK« SVOJCEM, SORODNIKOM, ZNANCEM IN PRIJATELJEM IZ VEN PREKMURJA, GOTOVO JIH ZANIMAJO NOVICE IZ DOMAČEGA KRAJA!

Ustanovitev Društva ekonomistov v Soboti

Z novim gospodarskim sistemom postavlja razvoj gospodarstva v Obmurju vedno večje naloge pred komercialno osebje v podjetjih. Samostojno komercialno in finančno poslovanje je postalo danes srce podjetja. Vedno je večji poudarek na strokovni usposobljenosti uslužbencev te stroke. Vrežli v strokovni izobrazbi je v zadnjih letih v precejšnji meri izpolnila Ekonomska srednja šola v Soboti, katero je po osvoboditvi absolviralo 153

oseb. Od teh je danes zaposlenih samo v podjetjih in ustanovah v Soboti 80 oseb, a nadaljnjih 30 oseb v soboškem okraju ter Ljutomeru in Gornji Radgoni. Če pa upoštevamo še ostalo komercialno osebje, ki je absolviralo druge šole, dobimo v Obmurju kar lepo število ljudi, ki se na tem področju neposredno v gospodarskih organizacijah trudijo za njihov nadaljnji razvoj. To osebje je po dokončanih šolah bilo na službenih mestih navezano na samo sebe ter ožje okolico. Ni bilo nobene povezave med temi strokovnjaki v različnih gospodarskih organizacijah. Zato se lahko pozdravi iniciativa nekaterih tovarišev, da se tudi v Soboti ustanovi Društvo ekonomistov, ki bi združevalo v Obmurju vse, ki se teoretično ali praktično bavijo z družbeno-ekonomsko problematiko. To društvo bi proučevalo predvsem različne probleme graditve socializma v Obmurju, bi poglobljalo in populariziralo ekonomsko znanost in dogajanja ter dvigalo teoretično in politično znanje in praktično usposobljenost članstva z organiziranjem predavanj, javnih diskusij in podobno ter tako ustvarilo ožje strokovne stike med člani.

Zvedeli smo, da bo ustanovni občni zbor Društva ekonomistov v Soboti v nedeljo, 1. marca 1953 ob 9. uri v prostorih stare osnovne šole. Organizatorji želijo, da bi prišlo čimveč zainteresiranih, ker bo to tudi prvi večji skupni sestanek ekonomistov in komercialistov v Obmurju.

Upamo, da bo novoustanovljeno društvo s poljudnim tolačenjem ekonomske teorije ter ekonomsko-političnih ukrepov v naši državi zбудilo zanimanje za proučevanje ekonomskih problemov ter mu želimo pri delu mnogo uspehov.

Proračun soboškega okraja je soriel

Preteklo sredo je Okrajni ljudski odbor Sobota sprejel družbeni plan in proračun za leto 1953. Po predloženih načrtih se je na zasedanju razvila živahna diskusija ter so vnesli mnogo koristnih predlogov.

Letošnji proračun OLO Sobota izkazuje 218.620.000 dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov in je od lanskega višji za 37 milijonov dinarjev. To pa vsled tega, ker je okraj prevzel Kmetijsko šolo v Rakičanu, Vetrerum in Osemenjevalno postajo ter del republiških cest. Proračun predvideva skoro 46 milijonov din za izboljšanje gospodarstva: za borbo proti kaparju, koloradskemu hrošču in drugim rastlinskim škodljivcem ter za pospeševanje živinoreje.

Prijatelji mladine kje ste?

Nekaj mesecev je poteklo od časa, ko smo se v Murski Soboti prvič pogovarjali o Društvu prijateljev mladine — do predzadnjega četrtnika, ko smo to društvo v resnici tudi ustanovili. Okrog 150 ljudi je bilo na tem sestanku, ki so izmenjali svoja mnenja, razpravljali in predlagali, kako naj novo društvo zaživi in uspešno dela v korist naše mladine. In kje bomo zdaj začeli, kje najprej prijeti?

Da je že doslej včlanjenih v društvo 120 ljudi, je zgovoren dokaz, da jih resno zanima vzgoja otrok, lastnih in drugih. Starši so na ustanovnem zboru sami izrazili željo po vzgojni posvetovalnici. Marsikatero mater skrbi vzgoja njenega otroka, vendar si tega ne upa povedati na širšem sestanku. Drugo pa je taka posvetovalnica, kjer izkušen vzgojitelj lahko nudi materi koristne nasvete. Zato si starši od vzgojne posvetovalnice obetajo največ uspehov. Posvetovalnica, ki je začela z delom že včeraj, bo delovala enkrat tedensko in sicer vsak četrtek od 15. do 18. ure, začasno v prostorih ljudskega odbora mestne občine. Vzgojna posvetovalnica pa bo dajala nasvete in odgovore na vprašanja staršev tudi pisмено, v našem domačem tedniku. »Obmurski tednik« bo na svojih straneh uvedel posebno rubriko o vzgojnih vprašanjih.

In druge oblike dela? Društvo bo ustanovilo več sekcij, tako za pionirje, sekcijo za zanemarjene otroke itd. Kako se bo to najbolje odvijalo, bo pokazalo delo samo, le začeti je treba. In k temu začetku vabi odbor društva vse prijatelje mladine. Pridite v naše vrste, mladi naraščaj vas pričakuje! Vzgoja mladine je stvar družbe, skrb nas vseh, zato ne pozabimo na to. Mladi ljudje rabijo prijatelje, svetlovalce, zato pomagajmo mlademu človeku — da si bo sam lažje pomagal in utiral pot v življenje.

Prešernova družba se utrjuje tudi v Prekmurju

V prvem tednu februarja, t. j. v tednu naše knjige, so obiskali zaupniki Prešernove družbe naša podjetja, oglasili pa so se tudi že v marsikateri hiši ter so razložili, kaj želijo. Večina naših podjetij je z velikim razumevanjem pristopila kot ustanovni član ter so vpisala po en ali celo dva deleža. Prav tako je tudi marsikateri naš človek postal redni član Prešernove družbe. Imamo pa tudi podporne člane v manjših podjetjih, kmečkih zadrugah, občinskih odborih, pa tudi med posamezniki.

Doslej smo zbrali že nad pol milijona dinarjev ustanovnin v prvem tednu v našem okraju. Tovarna perila je vpisala 2 ustanovnin, t. j. 50.000 din. Tovarna mesnih izdelkov tudi 50.000 din. Okrajna zveza tudi 50.000 din. Okrajni ljudski odbor 25.000 din, Okrajni odbor OF 25.000 din, Okrajni odbor Ljudske prosvete 25.000 din, Mestni ljudski odbor Murska Sobota 25.000 din ustanovnine in 15.000 din podporna. Sindikalna podružnica »Pridelki« 25.000 din, Okrajno gradbeno podjetje 25.000 din, »Panonija« 25.000 din, »Potrošnik« 25.000 din. Državno posestvo Beltince 25.000 din. KZ Lendava 25.000 din, Dežnikarna Lendava 25.000 din.

Kot podporni člani so prispevali v Soboti: Učiteljsko društvo 5000 din, »Kolonialna« 7500 din, Mestno obrtno podjetje 10.000 din, Mlekopromet 15.000 din, Trgovska podjetja »Železnina« 5000 din, Tekstil 5000 din. Objavljila pa so še mnoga druga podjetja in ustanove v Soboti, Lendavi, Beltincih in drugod. Čim bodo prispevali, bomo njihova imena objavili.

Mnogi zaupniki in noverjeniki so dosegli lepe uspehe. Prav gotovo se od vseh najbolj odlikuje obrtni mojster Bačič Koloman iz Sobote, ki je sam med svojimi poklicnimi tovariši nabral nad 50 naročnikov, še posebej pa sledenče podvoorne člane, ki so prispevali takole:

Zaplati Jože, pekovski mojster v Soboti, 4000 din. Batori Elemir, čevljarški mojster v Soboti 1500 din, Cigüti Ludvik, krojaški mojster v Soboti 1000 din, Cer Ludvik, mizarški mojster v Soboti 1000 din, Magyar Franc, krojaški mojster v Soboti 500 din. Takšni primeri so pač vredni vse pohvale in tudi posnemanja!

Novi uspehi IZUD v Bogojini

Preteklo nedeljo je IZUD v Bogojini dosegel pomemben uspeh. Upriporil je Dickensovo trodejaniko Cvrček za pečko. Številni gledalci so izrazili priznanje igralcem za dobro izvedbo. Obenem je bilo to priznanje za trud, ki ga ni bilo malo. Razumljivo je, da mora prekmurški človek, posebno pa kmečki fant ali dekle, vložiti mnogo truda in pokazati mnogo trdnosti, da obvlada lepo slovensko besedo; posebno še, ker so bila vsojva leta onemogočila, da bi obiskoval slovensko šolo. Če se upoštevamo, da odri po vaseh nimajo niti najpotrebnejših tehničnih pripomočkov, zasluži IZUD v Bogojini priznanje za izvedbo te igre, kakor sploh za svoje delo.

Zasedba vlog je bila dobra, le nekateri igralci so ponekod pokazali nekaj negotovosti. Nekateri prizori bi morali biti izrazitejši, saj so tvorili nekake mejnike v celotnem podajanju vsebine. Te pomanjkljivosti pa ne bodo vzele poguma bogojinjskim igralcem; saj podobne napake lahko zasledimo včasih tudi pri poklicnih igralcih in starejših igralških skupinah.

V Bogojini deluje poleg mnogih organizacij tudi več društev. IZUD, katerega uspešno delo sega že več let nazaj, je danes najbolj delavno društvo v vasi. Zaslužno za to imajo predvsem odgovorni funkcionarji, ki društvo dobro vodijo in znajo s

Prvi javni koncert orkestra SKUD v Lendavi

Lendavski orkester, ki že dalj časa deluje pod okriljem tamošnjega SKUD, so Lendavčani slišali že večkrat na raznih prireditvah in proslavah. Minuli teden pa je orkester priredil svoj prvi celovečerni koncert, skupaj z mešanim zborom društva.

Orkester je dirigiral tovariš Bačič, zbor pa je pel pod vodstvom tovariša Frasa. Tako izvajanje orkestra kakor zborja je uspelo. Orkester je moral nekatero skladbo celo ponoviti. Uspeh nastop 50-članskega pevskega zborja pa prav tako dokazuje, da se tudi v Lendavi da ustvariti to, kar imajo že povsod ostalih krajih. -ec.

KAKO JE PO POSAMEZNIH OBČINAH

Pri pridobivanju navadnih članov je trenutno dosegla Sobota najvišje število, saj se je prijavilo že nad 200 naročnikov. Od zunanjih poverjenikov nimamo točnih poročil, ker se akcija nadaljuje. Ze pred tednom so v občini Puconci imeli nad 100 naročnikov, enako je bilo v Mačkovcih, v Beltincih so imeli že 107 članov, v Crensovcih 67, celo v Dolini pri Dol Lendavi, kjer je večina prebivalstva madžarske narodnosti, so imeli 28 članov. - Nočemo ugotoviti, koliko je trenutno nabranih članov, pač pa smo prepričani, da moremo v Prekmurju nabrati nad 5000 naročnikov. Za delo morajo vsepovsod enako vestno poprijeti in ga do konca meseca maja opraviti, če hočemo, da bo vsak naročnik imel na Prešernov rojstni dan — t. j. 3. decembra 1953 — knjige v rokah. Da bi se lahko tudi posamezniki čimprej vpisali, objavljamo seznam poverjenikov po občinah:

Eriša Jožef, učitelj, za Mursko Soboto, Vučak Stefan, učitelj, za Puconce, Kolčaj Ludvik, učitelj, za Tišino, Orešnik Ivan, učitelj, za Cankovo, Ouček Franc, učitelj, za Bodonce, Beloglavec Vilibald, učitelj, za Grad, Gorjup Marjan, učitelj, za Rogasvece, Časar Stefan, učitelj, za Kuzmo, Horvat Janko, učitelj, za Mačkovec, Horvat Franc, učitelj, za Križevce, Čarni Koloman, učitelj, za Prose-

Več razumevanja za delo pionirjev iz radgonske gimnazije

Pevski zbor radgonske nižje gimnazije je priredil 8. februarja svoj prvi koncert sbravancem Doma onemoglih v G Radgoni. Vsi pevci so člani pionirske sekcije radgonske »Svobode« in so hoteli najprej obiskati one, ki so najbolj potrebni razvedrila.

Vsi prebivalci gradu, kjer živijo starčki in oni, ki so priklenjeni neprestano na posteljo so sprejeli pevce nad vse prišerno. Zbor je zapel 20 pesmi, za kar so želi lepo priznanje.

S tem koncertom so hoteli pokazati pevci-pionirji radgonske »Svobode«, da niso pozabili ti-

njakovce, Viher Miroslav, učitelj, za Gor. Petrovce, Makari Aladar, učitelj, za Salovce, Frahm Vilko, učitelj, za Lendavo, Barbarič Franc, učitelj, za Gaberje, Križanič Franc, učitelj, za Vel. Polano, Časar Jože, učitelj, za Dobrovnik, Pojbič Jože, učitelj, za Turnišče, Hanžel Anton, učitelj, za Crensovece, Drnovšek Janez, učitelj, za Beltince, Zafostnik Stane, učitelj, za Bogojino, in Bežan Vilko, učitelj, za Martjance.

Letos bo izšlo 5 knjig: Kolerdar, dve leposlovni knjigi, ena mladinska in ena poučna knjiga. Naslovov knjig še ne moremo javiti, ker pisatelji še niso predložili svojih del in še niso ocenjena. Vendar bo maja tudi to znano. Vseh 5 knjig bo stalo 240 din, kar se more plačati tudi v dveh ali treh obrokih. Mesečno pa bo izhajal Obzornik, ki se ga lahko naroči vsak ljubitelj knjig, ker bo prinašal leposlovne prispevke kakor tudi kritike sproti.

Drugi bralci, segajte tudi v po Prešernovih knjigah, ki bodo odslej tiskane na boljšem papirju, pa tudi vsebinsko se bodo bolj približale našemu bralcu. Želimo, da bi čim več naših ljudi sprejelo te knjige kot svoje zveste prijatelje, ki nam v dolgih zimskih večerih krajšajo čas in nas učijo, kajti vse, kar je človeštvo do danes spoznalo in doživelo, je shranjeno v knjigah. To so najbolj bogate shrambe, čeprav vsebujejo samo 25 zrn — črk.

stih, ki živijo že v jeseni svojega življenja. Ravno ti so bili prvi, ki so jih pionirji obiskali. In tako je tud prav!

Popoldne pa so priredili koncert v kinodvorani za radgonsko javnost. Ta je napolnila le kake tričetrtine dvorane in tako znova dokazala, da ji ni najbolj pri srcu prizadevanja naših pionirjev. To je že stara rana naše Radgone in se nikakor ne da ozdraviti. Posebno uslugo pa je napravil pionirjem radgonski kino, ki je napovedal svojo predstavo že eno uro in pol po pričetku koncerta, to je prej, preden je mogel zbor končati petje. S tem je odtegnil od koncerta tudi mnogo Radgončanov, ki bi ga najbrž obiskali. Kaj takega ne bi smeli dopustiti kulturno-prosvetni forumi G. Radgone. S tem omalovaževanjem se ubija volja do kulturno-prosvetnega dela že pri naših najmlajših. Ima pa radgonski kino srečo: radgonski pionirji so prodajali dva dni karte za koncert, in so mogli razprodati vstopnic le za dve tretjini dvorane. Ko pa se je pričel vrtili film, je bila dvorana v hipu nabit polna. Saj menda ni to kulturni obraz G. Radgone! In kaj so morali ubogi pionirji poslušati, ko so prodajali svoje enoletno prizadevanje! O tem pa je bolje biti tiho!

Lepo dejanje pa je napravila do mladih pevcev radgonska AFZ, ki je priskrbela za pevce ki so bili oddaljeni od doma, 30 brezplačnih kosil. Pionirji so iz vsega srca hvaležni radgonskim ženam! In v bodoče: ali se res tudi kje drugje ne bi našlo malo več razumevanja za pionirsko prizadevanje? M. G.

V Goršnici so odprli dvorano v novem združnem domu

Gorišnica je kraj v sredi med Ptujem in Ormožem. Ob asfaltirani cesti, ki veže ti dve mesti, stoji v Gorišnici velik in lep združni dom. Gorišničani so se odločili, da se bodo za Prešernovo proslavo zbrali že v novi dvorani. Dela pri gradnji doma in ureditvi dvorane je bilo mnogo in ni šlo vse gladko. Pa so Gorišničani iznajdljivi ljudje. Z veliko truda in še več dobre volje so naredili vse.

Sekcija IZUD in pionirji osnovne šole pa so pripravljali kulturni program. Popoldne 8. februarja so se zbirali prebivalci iz bližnjih in daljnjih krajev Ptujkega polja, da bi videli, kaj zmorejo Gorišničani.

Po uvodnem govoru o dr. Francetu Prešernu je sledila deklaracija in pesem učenka I. razreda osnovne šole. Pionirski pevski zbor nižje gimnazije je zapel več pesmi, enako tudi mešani zbor IZUD. Sledilo so še recitacije pionirk nižje gimnazije. Zaigral je tudi tamburaški zbor in godba na pihala. Dramatska skupina pa je uprizorila

Linhartov Veseli dan ali Matiček se ženi.

Gorišničani so se to pot izkazali, saj je program trajal celih pet ur. Temu programu je sledila še prosta zabava. V.B.

IZUD IZ VERŽEJA BO GOSTOVALO V GORNJI RADGONI

Dne 22. t. m. bo obiskalo Radgono IZUD iz Veržaja s svojo igralno družino. Veržajčani sloviijo že dolgo kot zelo agilni na področju ljudske prosvete in so dosegli v okrajnem merilu najboljše uspehe, predvsem na odru. Društvo bo v Gornjo Radgono prišlo z dramo Mire Puconve »Operacija«, ki je eno najboljših del naše vojvotne drame. Režija je v izkušenih rokah tov. Jagodiča, ki je že večkrat pokazal svoje sposobnosti na področju dramatike. Igralci so podali to igro že dvakrat, vedno z velikim uspehom.

Dolžnost Radgončanov bo, da bodo ob obisku napolnili dvora-

Uspešen nastop IZUD „Stefan Kuhar“ v Puconcih

Izobraževalno-umetniško društvo »Stefan Kuhar« v Puconcih je s peštrim sporedom primerno proslavilo obletnico smrti Franceta Prešerna. Velik napredek društva je predvsem v tem, da so s programom nastopili samo članj IZUD, šoloobvezni otroci pa so proslavili le prisostvovali; kajti doslej je bilo vedno obratno. Nastopili so z deklaracijami, spevoigrilo in solopetjem, pri katerem se je postavila Olga Franko s pesmijo Nezakonska mati. Mešani pevski zbor je zapel pod vodstvom učiteljice Hermanove dve dobro naštudirani pesmi: Luna sije in Slovanska pesem.

Dramska skupina IZUD pripravljala za prihodnje tedne dve igri: komedijo Cvrček za pečko in Doktor. Prvo bodo uprizorili starejši, drugo pa mlajši članj.

Žene v naselju Naft'e skrbe za vzgojo

V naselju nafte v Lendavi imajo žene svojo organizacijo. Čeprav njihovi uspehi niso ravno veliki — kakor pravijo same — se lahko kosajo s sekcijami žena v vsej okolici. Njihova organizacija dela nenehno in premaguje razne težave, ki jih ovirajo pri uspehih. Skrbe za razvedrilo otrok v naselju, skrbe pa tudi za lastno izobrazbo.

Priredile so prijetno Novoletno jelko, ker so jo pripravljale precej časa. Za obdaritev otrok so porabile čisti izkupiček, ki jim ga je vrgla zabava ob Dnevu republike, katero so organizirale same. Mnogo pa so prispevale tudi s prostovoljnimi delom. S svojo iznajdljivostjo skrbe res matersko za vse otroke v naselju.

Sekcija žena v naselju nafte pa skrbi tudi za lastno izobrazbo. Mnoge obiskujejo razna predavanja in odprti študij organizacije Zveze komunistov pri Proizvodnji nafte. Posebno so se zavzele za širjenje svoje revije »Naša žena« med vse žene v naselju. Poleg nekaj naročnic, ki so imele naročeno revijo že prej, so pridobile še 50 novih naročnic. Tako je skoraj vsaka žena v naselju naročena na »Našo ženo«. In to je mnogo, kajti od 140 žena, kolikor jih stanuje v naselju, jih 20% ne obvlada slovenskega jezika. Obenem pa so poskrbele tudi za plačevanje naročnine. Takoj ob naročilu so pobirale naročnino za I. četrtletje in jo skupno nakazale upravi. Pravijo pa, da bodo naročnino pobirale tudi v bodoče,

Potrebno je več sestankov

Je ugotovil občni zbor sindikalne podružnice opekarne v Puconcih

Vsi delavci in nameščenci opekarne v Puconcih so včlanjeni v svoji sindikalni podružnici, kar kaže dokajšnjo mero razredne zavesti teh ljudi. Kljub temu se sindikalna podružnica ne more pohvaliti z uspešnim delom v preteklem letu. Največ krivde za pomanjkljivo delo je gotovo pri upravnem odboru, ki je imel od lanskega občnega zbora le dve seji in je sklical le en sestanek članstva. Nasprotno pa je vodstvo obrata pogosto sklicevalo kolektiv na skupno reševanje raznih proizvodnih težav. Vendar ti sestanki niso mogli zamenjati sindikalnih; kajti sindikat ima najvažnejšo nalogo, vzgojo ljudi. Zato bi bilo treba na sindikalnih sestankih seznanjati ljudi z vsemi spremembami v državi in gospodarskem letu, katerih je bilo v lanskem letu precej. Ljudi take stvari tudi zanimajo — kar dokazuje, da je nad polovico članov naročenih na razne časopise — a jih vsakdo ne razume, če jih prebere le v časopisu.

Skrbe za vzgojo

Občni zbor je tudi razpravljal o potrebi seminarja o samoupravljanju podjetij, da bi se delavci seznanili z vsem, kar je za pravilno gospodarjenje potrebno. Sklenili so, da bo tak seminar organiziral, v sodelovanju s sindikalno podružnico, upravni odbor podjetja. Delovni kolektiv opekarne v Puconcih se je tudi pomenil o kulturno-prosvetnem delu. Sklenil je, da bodo člani, ki se za to čutijo sposobne, naštudirali dve igri.

Koncert slepega pianista Gabriella Devetaka

Pianist Gabrijel Devetak je bil star devet let, je stopil v zavod za slepe v Trstu. Tu je dovršil osnovno šolo in tri razrede gimnazije. Istočasno je dobival tudi prvi glasbeni pouk. Posebno nadarjenost je pokazal za klavir. Petnajst let star je zapustil zavod za slepe in privatno nadaljeval študij klavirja na glasbeni šoli v Gorici najprej pri prof. Costantinidusu, nato pri prof. Curelliju. V času druge svetovne vojne je študij prekinil.

Gabrijel Devetak pogosto nastopa v tržaškem radiu. Tudi v Ljubljani je že nastopil na slavnostnem koncertu v »Tednu slepih« 11. januarja 1952 v Filharmoniji. Lani in letos je Devetak ponovno igral v ljubljanskem radiu. Sicer pa živi stalno na svojem domu v St. Mavru pri Gorici. Devetak bo sedaj prvič stopil pred slovensko občinstvo s samostojnim celovečernim koncertom, ki po svojem sporedu in po tehnosti prav nič ne zaostaja za koncerti pianistov velikega imena. Devetak bo po koncertu v Celju in Mariboru igral v Murski Soboti, v soboto, 21. t. m., ob 8. uri zvečer v gimn. dvorani. Ti koncerti bodo obenem priznanje njegovi vztrajnosti, katero bodo poslušalci vsekakor znali ceniti. Goran

ZADNJE VESTI

LJUDSKI ODBORNIKI MED SVOJIMI VOLIVCI

Pred kratkim so odborniki radgonskega ljudskega odbora obiskali svoje volivce v enotah, kjer so bili izvoljeni. Na zborih, ki so bili povsod dobro obiskani, so volivcem tolmačili ukrepe ljudskega odbora v zvezi s številnimi problemi na področju gospodarstva, komunalne dejavnosti, socialnega skrbstva, prosvete in zdravstva. Volivci so živahno posegali v razpravo in dali odbornikom več koristnih napotkov.

Občani so prav tako izrazili željo, da bi ljudski odborniki s takim delom nadaljevali in se bolj kot doslej povezovali s svojimi volivci. Od tu pa se tudi začinja pot do uspešnega dela ljudskega odbora!

NA RUNČU JE VSTOPILO V FRONTO 26 VOLIVCEV

Odkar smo pri nas zamenjali nekatero ljudi v vaškem frontnem vodstvu, se je delo v organizaciji vidno izboljšalo. Da bi dostojno počastili IV. kongres Ljudske fronte, smo sklenili, da bomo povabili v Fronto vse poštene volivce. Uspeh ni izostal. V zadnjem času se nam je priključilo 26 novih članov. Z akcijo bomo nadaljevali do kongresa. V naših vrstah pa ne bomo trpeli ljudi, ki so dosedaj same vedrili v Fronti, slabili njen ugled in delali proti njenemu programu.

Pridobivamo pa tudi nove naročnike za naše časopise. Zavedajo se, da je naš tisk največje uspehe, predvsem na odru. Društvo bo v Gornjo Radgono prišlo z dramo Mire Puconve »Operacija«, ki je eno najboljših del naše vojvotne drame. Režija je v izkušenih rokah tov. Jagodiča, ki je že večkrat pokazal svoje sposobnosti na področju dramatike. Igralci so podali to igro že dvakrat, vedno z velikim uspehom.

Dolžnost Radgončanov bo, da bodo ob obisku napolnili dvora-

Šahovska simultanka v Lendavi

Mladi šahisti Rudarske šole v Lendavi so se minulo soboto pomerili v simultanki z znanim prekmurjskim šahistom Čisarjem, ki je simultanko odločil v svojo korist z rezultatom 11 in pol : 3 in pol. V nedeljo pa so mladi »beli rudarji« pomerili svoje moči s šahisti dijaškega doma in zmagali s 6 in pol : 3 in pol.

Prva letošnja nogometna tekma v Soboti

MURA—ALUMINIJ 2:1 V nedeljo so nogometaši domače »Mure« imeli prvič letos goste na svojem igrišču. Pomerili so se z dobro enajstoročno »Aluminijom« iz Strnišča in tekmo s težavo odločili v svojo korist z rezultatom 2:1. V hladnem vetrovnem vremenu je tekmo gledalo le malo ljudi.

Občni zbor Prostovoljnega gasilskega društva v M. Soboti

bo v sredo, dne 25. februarja, ob 19. uri v dvorani OF — stara osnovna šola. Vsi aktivni in podporni člani ter prijatelji gasilstva vljudno vabljeno! PGD M. Sobota

Zahvala

Ne obstoje besede, s katerimi bi se lahko dovolj zahvalili vsem, ki so pospremili mojega predobrega moža, očka, starega očeta, pradedeka, brata in tasta

FRANCA BORKA na njegovi zadnji poti in mu obsuli njegov zadnji dom s prekrasnim cvetjem in vencil ali pa nam na kakršen koli način izrazili svoje sožalje — vsem iskrena zahvala. Posebno zahvalo smo dolžni g. Mariču in Jakušu za poslovilne besede, g. Svarčevi, družinam Obersnel — Dvanjen in dr. Pečanovi, ki so v najhujših trenutkih priskočili na pomoč in uslugo. Zahlujoča žena, otroci z družinami in ostalo sorodstvo.

Obvestilo

V avgustu 1952 je bila v Ljutomeru najdena možka žepna ura, katero je najditelj predal oddelku za notranje zadeve v Ljutomeru. Oseba, ki je uro zgubila, se lahko zgleda na oddelku za notranje zadeve v Ljutomeru vsak dan in dvigne uro, v kolikor dokaže svoje lastništvo s podrobnim opisom izgubljene ure.

Oddelk za notranje zadeve pri OLO Ljutomer.

MALI OGLASI

PRODAM HIŠO in stavbeno parcelo v M. Soboti, ulica Stefana Kovača 5. Vse informacije daje Celec Stefan, medicar, M. Sobota.

TRAČNO ZAGO, srednje težko, kompletni brizgalni aparat, a m a t e r s k i radioapar, eno nizko italijansko kolo, trpežni elektromotor 1/2 ks, in kompletno električno strugalnico proda v M. Soboti, Martiška ulica št. 2.

V MALI NEDELJI je na prodaj 9 ha arondiranega posestva z zidanimi in opeko kritimi gospodarskimi poslopji ter električno napeljavo. Resni kupci dobe naslov v upravi »Obmurskega tednika«.

MOTORNO KOLO kupim. Ponedelje s podrobnim opisom poslati na upravo lista pod šifro »Motor«.

STANOVANJE ZAMENJAM — dvosobno — v Ljutomeru za enako v M. Soboti. Naslov v upravi lista.

MENJAM STANOVANJE v Mariboru za enakovredno v Ptuj. Vprašajte v OZZ Ptuj.

PRODAM MOTORNO KOLO DKW 250 ccm in RADIO. — Vprašajte v upravi lista.

RAZNASLKO(-ca) ČASOPISA za tri ure dnevno sprejmemo. Oglasite se v podružnici »Slovenskega poročevalca v Ptuj.

KMETIJSKI SVETOVALEC

Janko Sitar, kmetijski tehnik

O gnojilih in gnojenju

Zita: Razvojna doba posameznih vrst te rastlinske skupine je dokaj različna, saj nekatere sejemo v jeseni kot ozimce, druge spomladi kot jarine, a tretje poleti kot strnine. Seme mora najti v zemlji že pripravljeno hrano, če hočemo imeti vsaj zadovoljiv pridelek. To hrano vsebuje gnoj, ki da zemlji dovolj rastlinske hrane in izboljša tudi njene fizikalne lastnosti.

Zitom ponavadi ne gnojimo z gnojem, ker vsebuje še nepredelano hrano, ki jo mlade rastlinske koreninice ne morejo lahko vskrvniti. Te rastline potrebujejo povsem dovzetno hrano. Zaradi tega gnojimo z gnojem predvsem okopavinam, ki ga spritjo dalje dobe rasti bolje izkoristijo, hkrati pa pustijo v zemlji še dovolj sprstenine in za žita pripravljene hrane. Zitom gnojimo le tedaj, če je zemlja revna in izčrpana. Gnojiti moramo s popolnoma uležanim gnojem.

Ce hočemo imeti obilen pridelek, moramo hlevskemu gnoju dodati še druga gnojila, ki vsebujejo dušik in kalij, zlasti pa še fosforno kislino. Dušik potrebuje izčrpana zemlja. Z njim gnojimo tudi tam, kjer smo prejšnji kulturi gnojili s slabim hlevskim gnojem. V jeseni natrosimo na brazdo do 150 kg apnenega dušika ali pa do 250 kg nitrofoskala. Z branjem pomešamo prah z zemljo. Če so spomladi ozimne slabe, tedaj potrosimo na nežne rastlinice ali kakor pravimo — »pod list« — 100 kg čiljskega solitra. Preveč pa z dušičnimi gnojili ne smemo gnojiti, ker nam sicer žita rada poležejo.

V zemlji je zelo malo topljive fosforne kisline. Dokazano pa je, da žita potrebujejo ogromno fosfornih gnojil, ki jih je v hlevskem gnoju premalo. Fosfor

krepi bilke in tako preprečuje poleganje, pospešuje cvetenje in dozorevanje zrna in napravljajo zrno kleno. Žitne bilke, ki doživajo dovolj hrane v obliki fosforne kisline, so odporne proti rastlinskim boleznim. Za gnojenje je najbolj prikladen superfosfat, ki vsebuje lahko topljivo fosforno kislino. Trostrimo ga v jeseni ali spomladi, pa tudi poleti k ajdi in prosu. Na enem hektarju ga ponavadi uporabimo do 300 kg. Če nam superfosfata primanjkuje, uporabimo razklenjeno kostno moko, ki sicer počasneje deluje. Zato jo trostrimo že v jeseni v količini od 250 do 300 kg na ha.

Zitom precej koristijo tudi kalijeva gnojila, ki pospešujejo razvoj rastlin in vplivajo na tvorbo škroba v zrnju. Kalij je zlasti potreben lahkim zemljam. Ponavadi uporabljamo 40-odstotno kalijevo sol, ki jo trostrimo pozimi ali v jeseni — od 120 do 150 kg na ha.

Nitrofoskal I je mešano gnojilo in zelo prikladen za težje zemlje, ki vsebujejo premalo dušika in več fosforne kisline. Trostrimo ga pred setvijo v količini do 400 kg na ha. Za lažje zemlje je bolj primeren nitrofoskal, ki daje rastlinam kar štiri hranilne snovi. Gnojenje je odvisno od kakovosti zemlje — zadostuje od 250 do 400 kg na ha. Mešana gnojila uporabljamo v jeseni pred setvijo. Potrosimo jih po surovi brazdi, ki jo nato z branjem zrahljamo.

S snežno plemnjo pokrta žita ozdravimo z neoljenim apnenim duškom. Na ha uporabimo do 100 kg gnojila, ki ga potrosimo po suhi njivi, ne pa ob rosi ali dežju. Gnojilo uniči plesen, hkrati pa daje žitu dušično hrano, ki jo rastlinice spomladi zelo potrebujejo, da se lahko razrastejo in okrepijo.

(Nadaljevanje prihodnjik)



ZA NAŠE KMETOVALCE

Kaj naj storim z zemljo, ki je sam ne morem obdelati?

Kakor je znano, je bilo v zadnjem času v ljutomerskem okraju likvidiranih več »divjih« zadrug, ki so našemu gospodarstvu več škodovale, kot pa koristile. Treba jih je bilo razpustiti zaradi tega, ker so v njih še vedno prevladovali ne-socialistični proizvodni odnosi, temelječi na izkoriščanju brez-zemljašev in manjših kmetov. Zapustili pa so jih tudi kmetje, ki znajo trezno misliti in jim je žal, da so z gospodarstvom v zadruzi tako daleč zavozili. Mnogi izmed njih se že pogovarjajo, da ne bi bilo napak ustanoviti novo zadrugo, ki bi bolje gospodarila od stare. Take predloge je treba pozdraviti in kmetom pomagati, da jih bodo lahko čimprej uresničili. Mnogi kmetje so že namreč sprevideli, da sami ne bodo mogli obdelovati svoje zemlje. Na pomoč želijo pa vedno bolj primanjkovala cenene delovne sile. Vinčarjev, dekel in hlapcev ne bodo smeli več izkoriščati kot so to delali nekaj. Pravice teh — desetletja izkoriščanih ljudi — čedalje bolj odločno zastopa viničarska sindikalna organizacija. Če pa bodo hoteli imeti hlapce in dekle, jih bodo morali socialno zavarovati in plačati tako, kakor določajo naši zakonski predpisi.

Zemlja pa ne sme ostati neobdelana. Tako se nehoti približamo vprašanju, kako naj si kmet pomaga iz zagate. Povedati je treba, da je to stvar njegove trezne odločitve. Nihče mu danes ne more diktirati, kaj naj stori z zemljo, ki jo sam ne more obdelati. Lahko jo da v najem splošni kmetijski zadrugi ali bližnji kmečki delovni zadrugi, lahko pristopi v vrste tistih naprednih kmetov, ki so se odločili za kmečka gospodarstva pod okriljem splošnih zadrug, ali pa si polšče drugo primernejšo pot do naprednejšega gospodarstva in življenjskega obstoja. Če bo o svoji poti sam odločil, bo pozneje

tudi zavestno sodeloval v boju za napredek v kmetijski proizvodnji, prispeval svoj delež skupnosti in si tako zagotovil dostojnejše in boljše življenjske pogoje.

Morda mu bo najbolj kazalo, da bo zemljo, ki jo sam ne more obdelati, oddal v najem bližnji zadrugi. Za oddano zemljo bo vsako leto dobil najemnino. Zadruga naj bi sklepale pismene pogodbe z vsakim kmetom posebej. Pri sklepanju pogodb si je treba prizadevati, da bo kmet dal svojo zemljo v najem za daljšo dobo, ne pa samo za eno leto. Le tako bo zadruga lahko izboljšala rodovitnost zemlje z gnojenjem,

Nekaj o živinoreji

v stročki zadrugi

Ob svoji ustanovitvi je imela kmečka delovna zadruga v Stročki vasi zelo malo koristi od živinoreje. Živina je bila raztrošena po hlevih, dohodka od mleka pa je bilo čedalje manj. Zato so zadrugniki postavili prostorn hlev, v katerem prebiva danes 40 glav plemenske živine. Vso bolešno in slabo razvito živino so prodali.

V hlevu so ostala mlada izbrana goveda. Lani so namolžili nad 40.000 litrov mleka, ki jim je vrglo nad 400.000 din dohodkov. Precej mleka so uporabili tudi za domače potrebe. Mleko v zbiralnici posnemajo, smetano prodajo, posneto mleko pa pokladajo svinjam. Lani so dobili za prodano živino nad pol milijona dinarjev, 15 glav pa so vrnili zadrugnikom. Živina jim je napravila tudi 350 kub. metrov gnoja. Kljub lanskim sušnim letom, ima zadruga na zalogi dovolj kakovostne krme. Nedotaknjen še vedno stoji silos, v katerega so shranili nad 50.000 kg krme, ki jim bo v najbolj kritičnem času izredno dobrodošla. Dobro krmiljene krave bodo dajale vedno več mleka. Letos pa bodo opravili še temeljitši izbor plemenske živine in obdržali v hlevu le najboljše mlekarice. I. M.

Vi vprašujete — mi odgovarjamo

Kako naj uporabim čilski soliter? C. Z. Ivanjci. — Čilski soliter vsebuje od 15 do 16 odst. dušika v taki obliki, ki zelo naglo deluje. Ponavadi ga trostrimo spomladi na že rastoče rastline. Ne priporočamo, da bi z njim gnojili ajdi, ki potem dalje časa raste in jo bo slana laže dosegla; koristi pa repi, če ga posujemo na suho zemljo. Na enem hektarju ga potrosimo do 100 kg. Na Vaše vprašanje, koliko ga ponavadi uporabimo na enem oralu, odgovorjamo: polovico manj, t. j. okoli 60 kg. Ostalim bralcem drugič.

Tako pa ne gre!

Mnogi kmetje redno izpolnjujejo svoje davčne obveznosti. Med nerednimi davkoplačevalci pa je tudi nekaj takih ljudi, ki svojih obveznosti ne morejo pravočasno izpolniti zaradi tega, ker jim razna podjetja precej dolgujejo za prodane prideleke in druge storitve. Nekaj konkretnih primerov: Kmet Alojz Hojs iz radgonske občine, je lani napravil več prevoznih uslug obratu DES v Radgoni, pa mu direktor tega podjetja iz Maribora še do danes ni nakazala dolžnega zneska 25.000 dinarjev na račun davka; Matija Falešek iz Lastomere je lani prodal KDZ v Apačah krompir v vrednosti 30.000 dinarjev a zadruga mu je dolžno vsoto nakazala šele koncem januarja itd. Precej dolguje kmetom tudi kmetijska zadruga v Spodnji

Ščavnici, kjer morajo kmečki ljudje po več mesecev čakati na denar za prodane prideleke. Razumljivo je, da potem ne morejo pravočasno poravnati svojih davčnih obveznosti. Tudi viničarska zadruga v Radgoni je dala svojim članom le predujem v znesku 50 din za liter lani pridelanega vina. To zavlačevanje dela kmetom velike preglavice, saj kljub dobri volji ne morejo pravočasno plačati davka na promet proizvodov in izpolniti drugih obveznosti do države.

Skranjni čas je, da podjetja in zadrugne ustanove bolj redno in pravočasno izpolnjujejo svoje obveznosti do kmeta. Šele ko bomo to dosegli, lahko od takega kmetovalca zahtevamo, da bo ob pravem času dal svoj prispevek v sklado, katero vsi polnimo in iz katere vsi zajemamo.

V dni uspehi apaških zadrugnikov

Kmečka delovna zadruga »Edvard Kardelj« v Apačah je lani gospodarila po gospodarskem računu in uvedla akordno delo. Pridobila si je več koristnih izkušenj, ki ji bodo letos služile kot vodilo v prizadevanju za izboljšanje kmetijske proizvodnje in racionalno izkoriščanje vseh razpoložljivih sredstev. Zadrugniki so sprevideli, da je treba izboljšati organizacijo dela. Zato so namesto dveh ustanovili pet delovnih skupin, ki bodo laže obvladale teren in svoje naloge v proizvodnji. Upravnika ne bodo več potrebovali. Zato se bo moral predsednik zadruga bolj zanimati za vprašanja v proizvodnji, podpredsednik pa bo odgovarjal pred zadrugniki za poslovanje v zadrugnih podjetjih. Zadruga je lani prevzela v upravo napol postavljeni zadrugi dom. V kratkem času je v njem s pomočjo množičnih organizacij moderno uredila prosvetno dvorano. Pred krat-

kim so zadrugniki kupili nov kinoprojektor. Tudi pri izobraževalnem delu so zabeležili več uspehov. Na apaškem zadrugnem odru je bilo v zadnjem času več dobro pripravljenih nastopov dramskih skupin. Kmalu bodo v domu uredili tudi pisarniške prostore, stanovanje, kopalnico, garderobo in potrebna skladišča.

Ceprav jim je lanska suša precej zmanjšala količino pridelkov, pobrala precej krme za živino in napravila za okrog 4 milijone din gospodarske škode, so že septembra namolžili toliko mleka, kot so predvideli v proizvodnem načrtu. Do konca leta so ta načrt presežili za 10%. Precejšnjo škodo so utrpeli v poljedelstvu, saj jim zaradi pomanjkanja stetje primanjkuje hlevskega gnojila. Zato bodo v prihodnosti povečali stalež živine in si tako zagotovili potrebne količine organskih gnojil. X

Ivanjkovčani - razmislite!

Ivanjkovski okoliš je znan po sadjarstvu in vinogradništvu. V teh krajih pridelujejo zlahka sadje in najboljše jeruzalemska vina. Lani so izvozili nad 200 vagonov sadja. Dobri gospodarji računajo, da dajo sadovnjaki v dobrih letih nad 500 vagonov sadja, vinogradi pa nekaj desetih vagonov pristne kapljice. Kmetje predelujejo sadje v sadjevec, iz sadnih in vinskih tropin pa kuhajo žganje. Zato se ne moremo čuditi, če velja v teh krajih liter žganja 180 do 200 din. Izvozili so največ prvovrstnega namiznega sadja, nekaj jabolok pa so poslali tudi v tovar-

ne, ki predelujejo sadje v marmelado in sadne sokove. V zadnjem času se čedalje bolj pogosto pojavlja vprašanje, ali se ne bi izplačalo v Ivanjkovskem okolišu postaviti tovarno za predelavo sadja. V tem obratu naj bi bil tudi oddelek za žganjekuho, kjer bi iz tropin in slabšega sadja izdelovali žganje, špirt in druge alkoholne pijače. Surovin za marmelado in druge sokove kakor tudi za žganje je v tem okolišu dovolj. Pri gradbenem delu in pozneje v obratu bi zaposlili zaslužka potrebne viničarje in brezposelne delavce, a kar je najvažnejše:



Najpre van moren na znaže dati, ka sen se te etan srečno na Riučki znajša. Tan sen vida same srečne lidi, kerih svet malo briga. Zato srbi že Ivajnkof-

ska opčina, ven je jena rünšof-ska blaja zmiron tak prazna kak šteroc želoec, dere kolini. Či še što kaj zvedeti, more fsakšo nedelo k meši k Svetijan. Tan čuje oznanilo, prle pa se iehko malo pripravil na srečno živleje ge indl. — Srečni bi tudi lahko bili tisti dve ženski, ker si f kuči drva žagata, na pragi pa kalata, či bi rajši do kraja podrle kučo poleg škole, s kere so podgane že lajnsko leto rüšt dol vrgle, pa nihče ne poskrbi, ka bi fčista zginola. Na Stanovnen pa ma nekšji sürmak takšo srečo, ka je svojoj deci v enen mesci že drugokrat gostüvaje slüža Falaček ostajnkof ot drugega sen še jas srečno popravva.

Res: od predloga do dejanja je še dolga pot. Kazalo pa bi, da bi se za stvar začeli zanimati krajevni činitelji. LOK

Ne pozabite! Kjerkoli ste, povsod povejte ljudem o našem domačem časopisu.

gleja. F Cezažoveh so pre v zadjen hipi srečno najšli tistega človeka, ker je etan san zvolia nekšega okrajnega telegata, pa je najnje ne frontovec bija. Se veško srečo do mell, či do mogli fteknoti kan žensko, kera jin f školi zmata. Zaj se še degmajjo, što de jo vzeja pot stroho, ven ma pridne roke, eno falingo pa ma — sina.

Lüšno se degmajjo za kvantir tudi f Križofel. Tan nekšji virt že 14 mescof svojega lübeaga štuntnara vün rivle, toti pa se močno brani. Ge je pravica, ne ve nibeden. Svetüvien obema, naj polščeta v Lotmerki tiste fahmane pr stanovajnski komisiji, ker je par let štuntare sen no ta selijo pa so se pr novi mestni kuči dosta nafčili. — Dobri fahmani so ven ostarijaji lotmerskega okraja — ne za kvantire, pač pa za falešo vino, či ga ne kupüvlejo za druge. Za svoj opčni zbor so ga srečno kupili ot vinarске zadrüge, v lotmerskih ostarijah je tudi jin bio predrago — zavolo visoke reži-je. Na srečo se jakto zanašajo na državnen posestvi v Jeruzalemi. Jihova stara mlatinlica stoji že dugo pot milla nebon f snagi, de či no blati, uni pa si tak mislijo: Či mo meši srečo pa de süša kak lajnško leto, ne mo trebali ftoj mlatiiti, či pa de deš, te mo lahko na mlatinlici kosili.

Či ma što preveč sreče, so jemi drugi hitro jalni. Tak je okoliš Radgone zavolo nesrečnega emera. Tan so gospodije zavohale ka vozijo lotmerski mlečni šnoferi gospodijan po vesni-

cah okoliš Lotmerka no Križev- cmer na dum, ka so poljan jihove svije debeleše. Gorje gospodije jaz pravijo, ka bi jin no jihovin svljan cmer ravno tak diša kak spodjin, kere so tak srečne, ka ga majo skorok pot noson, Či šnoferi po mleko pridejo, naj še cmer prpelajo: Či do napravili ret s cmeron, te do pre jihovi dedi leži plačüvali štübro pa nede trebalo lotmerskimi ekskukotori no jedoveni rad-gonskemi pajdaši hoditi po vesnicah no bregašah kak etan po Crešlefeh, ge sta celi den nabrale kumaj za pol drugi pismivi jezerak ostajnkof Potlan sta f škofovi ostariji dugo düško lo- vila pa je jima potrebno vrašče tak jako naščodilo, ka sta fčista zbežezala. Jas sen jedva tan vida pa sta se mi betična smrnaka tak mlitüla, kan pša v Lotmerk; naj pošodik pobirajo štübro samo po ostarijah, ka nede nikomi treba okolik kiamotiriti pa svoi nos f štale, püynice no tünke ftküvati. Samo davite več emera fsen gospodijan no jihovin svljan!

Či se tan gori tak trgajo za nesrečni cmer, te je v Vidni inači. Tan so tak srečni, ka majo družstvo čebelarof, ker je saj skrbijo, ka de letos dosta meda. Zato so f tjedni knjige molili tri vüre k Tren svetnikon, kere so sami z vežo mantro na oder postavili. Lidje pa pravijo, ka so to ne bi svetniki, pač pa hüdji grešniki. Zato mislin ka ž jihove prpöhe nede meda ne f košah pa tudi ne f keblahah.

Vujec Balaj

Vedno večnovih društev 'Partizan'

Ljutomer — Prejšnji teden so se sestali člani novoustanovljenega odbora za telesno vzgojo "pri Svetu za prosveto in kulturo OLO v Ljutomeru. Naloga odbora je, da usmerja telesno vzgojo v šolskih ustanovah, društvih »Partizana« in drugih športnih organizacijah. Na prvi seji ugotovili, da je organizacija »Partizan« razpredla svojo mrežo širom okraja. V zadnjem času so ustanovili 11 novih društev, ki poleg 5 starih društev obsegajo skoraj vso področje okraja. V manjših vaseh bodo ustanovili telovadne čete. Partizanova organizacija šteje 2000 članov. Na občnih zborih, ki so bili v zadnjih tednih v vseh društvih, je bilo prisotnih nad 1000 mladih telovadcev, med katerimi so prevladovali kmečki mladinci.

V nekaterih šolskih ustanovah je telesna vzgoja še vedno zapostavljena. Zato je odbor pripravil prosvetnim delavcem, da napako popravijo in vskladijo telesno vzgojno delo z zahtevami učnih načrtov. Pomagal bo tudi okrajnemu vodstvu »Partizana«, ki bo februarja in marca priredil tečaje za telovadne voditelje. Poleg tega bo samostojno organiziral tečaje za učitelje, prispeval nekaj sredstev za telovadno orodje, ki ga nujno potrebujejo nova društva in šole in pomagal pri organizaciji okrajnega telovadnega nastopa, ki bo 14. junija v Ljutomeru. Prav tako so sklenili, da naj bi šolska vodstva s pomočjo društev uredila letna telovadišča in tiste dvorane, ki iz higienskih razlogov ne morejo služiti kot telovadnice.

Železne dveri — Predzadnji torker se je v upravnem poslopu naše zadruge zbralo 42 mladincev in nekaj starejših zadrudnikov, ki so se odločili, da bodo redno telovadili in si v telovadnici nabirali novih moči za opravljanje težkega dela v vinogradih. Mladinci so že sedaj pridno vadili v zadrudni dvorani, kjer imajo telovadno orodje. V telovadnico bodo povabili tudi pionirje. Zadrudno vodstvo je obljubilo društvu svojo pomoč, ki pa bo seveda odvisna od pridnosti članov.

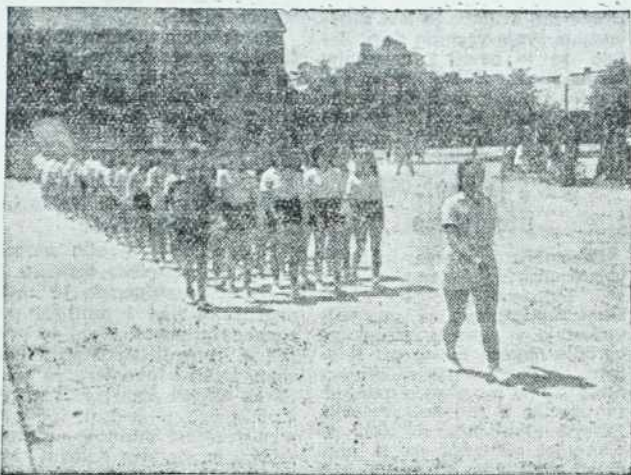
Telovadnica spet na dnevnem redu

Letna skupščina telovadnega društva »Partizan« v Radgoni je pokazala pomanjkljivosti lanskoletnega dela. Kakor med letom ni bilo zanimanja za telovadbo, tako je tudi skupščina bila obiskana zelo slabo. Manjkali so predvsem mladinci, ki se vse leto razen s ping-pong žogico in nogometno žogo niso nikjer pokazali. Tudi upravni odbor je ob svojih poročilih bil v zadregi, ker ni imel mnogo poročati.

Upravni odbor »Partizana« ni bil v preteklem letu dovolj delaven. Čeprav je nekako pred letom dni obljubil telovadnico, kar je najvažnejše za uspešno delo, je še danes ni. In še marsikaj bi se z dobro voljo dalo narediti. Če so Radgončani lahko naredili v rekordnem času hipodrom, zakaj ne bi zmogli urediti še telovadnice.

Sicer pa ne more biti kriv vsega le upravni odbor. Če bi člani bili delavnejši, bi tudi odbor prisilili, da bi bolj migal. Tudi voditelji, ki so naredili tečaj, niso nič pomagali. Edina iz-

Vinski vrhovi — Tudi pri nas smo ustanovili društvo, ki ima za zdaj 61 članov. V novi zadrudni dvorani bomo imeli telovadnico. Opremil jo bomo z najnovejšim orodjem, ki ga bomo kupili v prihodnjih mesecih. Veseli nas, da so se nam pridružili učitelji, ki bodo v društvu delali kot voditelji. Za predsednika smo enoglasno izvolili tov. Stamparja, ki nas bo kot stari telovadec lahko uspešno vodil.



V IVANKOVCIH SO USTANOVILI DRUŠTVO »PARTIZAN«

Na pobudo okrajne telovadne zveze so tudi v Ivanjkovcih ustanovili društvo »Partizan«, ki šteje nad 70 mladih telovadcev. Odločili so se za proste vaje, odbojko in lahko atletiko. Politične in gospodarske organizacije v občini se novemu društvu obljubile svojo pomoč, ki mu je zelo potrebna, saj zaenkrat nima potrebnega orodja.

TELESNO-VZGOJNO DRUŠTVO PARTIZAN V RADENCIH

Poročali smo že, da je iniciativni odbor v Radencih pripravljaj ustanovitev društva Partizan. Ustanovni občni zbor je bil pretekli teden O pomenu nove-

Razkrižje — Nad 70 članov, ki so se pred kratkim zbrali na ustanovni skupščini »Partizana«, je obljubilo, da bodo začeli pridno telovaditi, čeprav še nimajo primernih prostorov. Ze dosejajo vs večkrat igrali odbojko, se pomerili v atletskih disciplinah, plavalji in smučali. Na pomlad pa bodo pridno pomagali pri postavljanju dvorane, ki jo bodo uporabljali skupaj z ostalimi množičnimi organizacijami občinskega okoliša.



ga društva je spregovoril zastopnik iz Ljutomeru, Tone Znidarič, nakar so izvolili upravni in nadzorni odbor ter postavili voditeljski kader. Za predsednika je bil izvoljen tov. Rakuša Jože, za sekretarja pa naš znan fizikulturni delavec in športnik tov. Keršič Stane. Vsi člani dosejajo fizičnega razvoja društva so se vključili v društvo Partizan, pristopilo pa je že tudi mnogo novih članov. S telovadbo so že pričeli.

NOVA DRUŠTVA V PREKMURJU

Okrajni iniciativni odbor »Partizana« v Soboti pripravlja ustanovitev 12 novih društev »Partizana« v vaseh. Uspešno so izvedle svoje ustanovne občne zbere društva v Cankovi, Rakičanu, Crenšovcih, Bogojini, Križevcih in Beltincih.

Pripravljajo se pa za ustanovitev novih društev pri Gradu, na Tišini, v Rogoševcih, Turnišču in G. Petrovcih. Društvo v Lendavi se pa pripravlja za izvedbo rednega občnega zbora. Tako bo do konca februarja t. l. v okraju 14 društev »Partizana« in formiran bo novi okrajni odbor »Partizana« v Soboti.

USPEL TEČAJ ZA UČITELJE TELESNE VZGOJE V MURSKI SOBOTI

30. januarja t. l. je v Soboti uspešno zaključil z delom 14-dnevni izpopolnjevalni tečaj za učitelje telesne vzgoje na nižjih gimnazijah in osnovnih šolah s področja soboškega okraja. Tečaj je organiziral Svet za prosveto in kulturo pri OLO in ga je obiskalo 35 učiteljev-tečajnikov. Vodil ga je Ciril Hočevar iz Maribora. Tečajniki so praktično in teoretično predelali vso snov iz telovadnega pouka v svojih šolah. Tako so se dobro pripravili za uspešno izvajanje pouka telesne vzgoje, katerega bo po sklepu Republiškega sveta za prosveto z novim šolskim letom po 3 do 4 ure tedensko v razredu. Prav tako so se pogovorili o tesnem sodelovanju v društvih »Partizana«, kjer bodo sodelovali kot vodniki.

Cven — Po tradicijah, ki jih ima telovadba v naši vasi, bodo telovadci tudi letos uravnavali svoje delo v društvu, ki je v zadnjih mesecih pridobilo na svojem naraščanju. Na letnem občnem zboru se je zbralo nad 100 članov. Med njimi smo lahko opazili tudi več kmečkih dincev in mladink. Lani je društvo precej zaostalo zaradi malomarnosti posameznih voditeljev. Na zboru je bil soglasno izvoljen za predsednika tovariš Peterka, ustanovitelj društva in voditelj zadrudnega gibanja na Moti. Navzoči člani so sklenili, da bodo z združenimi močmi spravili društvo na tisto častno mesto, ki ga je imelo leta 1949, ko je bilo proglašeno za najboljšo podeželsko telovadno društvo v državi.

Videm ob Ščavnici — Pri nas ne manjka tovarišev, ki so že nekoč pridno telovadili kot člani Sokola. Pred kratkim so se izkazali kot vzorni ustanovitelji društva »Partizan«. Delali bodo v skupini starejših telovadcev, ki bodo kot vodilni vzgajali mlajše člane. Med ustanovitelji je polnoštevilno zastopana kmečka mladina. Tudi učitelji bodo pomagali. Se letos bodo uredili telovadnico v »Gubčevem domu«, ki ga bo ljudski odbor občine verjetno odstopil društvu.

NAJSTAREJŠI AVTOMOBIL

Prvi avtomobil so zgradili Francozi leta 1769. Njegova konstrukcija je bila lesena. Zada je imel dve kolesi, spredaj pa samo eno. Na prednje kolo je bil vezan parni stroj z dve-

KDO HOČE POSTATI DOBER TELOVADNI UČITELJ?

Od 16. do 28. februarja bo v Ljutomeru tečaj za vodnike moških vrst v društvih »Partizana«. Društva iz okrajev Ljutomer in Sobotna naj pošljejo na tečaj najboljše mladince, ki jim bodo pozneje v telovadnicah tudi nekaj koristili, in tiste voditelje, ki še niso opravili zrednostnih izpitov. Brezplačna oskrba in stanovanje.

Od 1. do 15. marca pa bo v Ljutomeru tečaj za ženske voditeljice. Društva, pošljite najboljše mladinke!

OKRAJNI ODBOR »PARTIZANA«

KOLIKO TOVARA LAHKO PREENESE SODOBNO TRANSPORTNO LETALO

Sodeč po obliki in po podatkih, ki so nam na razpolago, imajo v gradnji orjaških transportnih letal največje izkušnje Američani. Pobudo za gradnjo tako velikih letal je dal ameriški generalštab; služila naj bi predvsem zavojaške transporte, s posebno dodatno opremo pa tudi kot bombniki. Tako je v ameriškem vojnem letalstvu uvedeno letalo B-36, ki nosi s seboj samo 95 ton prvovrstnega goriva, poleg tega pa na krajše razdalje do 33 ton bomb. Drugi, malo manjši orjak je tudi Američan, pravijo mu Douglas-C-124, ki nosi tovar, težak 22,5 tone ali do 200 vojakov v popolni opremi. Nekatera letala tega tipa so izdelana tako, da morejo prenašati tudi tanke, težke avtomobile in topeve.

NOVE SORTE OZIMNE PŠENICE

Zavod za poljedelska raziskovanja v Kruševcu so ustanovili leta 1932 kot postaja za proizvodnjo in oplemenitev rastlin. Leta 1940 so postajo spremenili v zavod za poljedelska raziskovanja.

Po vojni se je delo zavoda zelo razširilo. Sedaj pridelujejo sortno seme raznih vrst žitaric, selekcioniirajo krmne rastline, izbirajo seme trav, preizkušajo najbolj prikladne agrotehnične ukrepe za glavne kmetijske kulture itd.

V zavodu so s selekcijo pridelali nove vrste ozimne pšenice. Tako so iz banatske pšenice dobili pšenico »Kruševačka 22«, ki je zelo primerna za podnebne razmere in za sestav zemlje v tem predelu. Zelo je odporna proti zimni in suši, odlikuje se z dobrim donosom (od 15—20 metrskih centov) in daje zelo dobro moko. Zaradi tega jo kmetje radi sejejo. V zadnjih letih je zavod nabavil kmetijskim posevcom in drugim pridelovalcem okrog 70.000 kilogramov semena te pšenice.

KDAJ SE POVEČA KRVNI PRITISK?

Povečanje krvnega pritiska opažajo zdravniki predvsem pri starejših ljudeh. Najpogostejši so taki pojavi pri moških v starosti od 50 do 60 let, pri ženskah pa med 45 in 50 letom. Posebne pomoči proti tej bolezni ni. Včasih so trdili, da nastopa povečanje krvnega pritiska zaradi premočne hrane, prerazkošnega življenja itd. Moderna medicina je prišla do drugega zaključka. Povečanje krvnega pritiska naj bi nastopilo kot posledica pretežkega telesnega ali duševnega dela.

Nekaj o kuhanju domačega mila

Pozimi ljudje kolnijo. Po kolinah pa ostanejo razni odpadki od prašičev, ki jih varčne gospodinjice zbirajo za kuhanje pralnega mila. Škoda bi bilo te zavreči, ko se dajo koristno uporabiti. Mnoge gospodinjice so že kuhale milo. Vendar s svojim delom niso bile vedno zadovoljne. To se najtežje pripeti takrat, če se lotijo kuhanja brez potrebnega znanja. Zato so namesto mila nakuhale le gosto kašo ali kako podobno umazanijo.

je olje itd.) in rastlinska olja (sončnično, bučno, laneno, konočno, kokosovo itd.). Seveda bi milo iz čiste masti in olja bilo predrag, zato uporabljamo le odpadke. Iz nemastnih stvari se pa ne da skuhati mila.

Pa bo katera rekla, da mila ne kuhate iz masti, ampak le iz kosti, kož, vampov, pa vseeno skuhaš se precej dobro milo. Res, ker tudi kosti in kože vsebujejo nekaj maščobe — koristi jo pa le toliko, kolikor maščobe je v njih. Zato se je večkrat

milo — kar pa se pripeti malo-kdaj, ker se v takem primeru kosti ne bi nakuhale. Navadno je lužnega kamna preveč in se nakuha močno milo, ki ga mnoge kmečke žene precej cenijo. Tako milo pa kvarno vpliva na perilo. Res je, da se v takem primeru usedlina lažje odloči od samega mila, vendar se to lahko doseže na cenejši način, če se ob koncu kuhanja doda kuhinjska sol.

Ponekod uporabljajo priljubljen, vendar povsem nekoristen

Ne pozabite!

Ne pozabite!

Najbolje vam opravi vsa slikarska in plesarska dela

Podjetje „SLIROPLESK“ v Ljutomeru

Naročila izvršimo hitro, lepo in po zmernih cenah!

Uspeh kuhanja mila je odvisen od raznih stvari, ki mnogim gospodinjicam niso jasne. One sicer vedo, da je v kotel treba zmetati razne stvari in kuhati, če jim ne uspe, pa si mnoge ne vedo razložiti, zakaj. Zato jim bo prav prišlo nekaj pojasnil.

Milo se lahko skuha iz vseh maščob razen iz mineralnih olj, kot je strojno olje in podobno. Zato se za kuhanje mila lahko uporabljajo: živilska maščoba (svinjska mast, goveji loj, rib-

zgodilo, da je katera gospodinja nabasala poln kotel vampov, iz njih pa je nakuhala zelo malo mila. To pa zato, ker je bilo premalo maščobe. Mnogi mislijo, da je maščobe škoda. Toda ali ni škoda stvari, ki so se pri takem kuhanju uničila, brez vsake koristi, ker je namesto mila nastala le umazana usedlina »žolca«? S tem ne mislimo svetovati, da morate kuhati milo le iz masti, ampak hočemo le povedati, da je škoda vsakih mesnatih koščkov, nemastnih surovin, ki bi jih lahko uporabili za kaj drugega, ali pa že enkrat kuhane kosti še prekuhavati, ker te porabijo še več lužnega kamna in povečajo količino na dnu preostale usedline ter zmanjšajo količino nakuhanega mila, katerega vedno ostane nekaj med usedlino.

Če se namesto dobrega mila nakuha le kaš podobna snov, je lahko vzrok, da ste prillili premalo vode (in to največkrat) ali pa ste dodali preveč lužnega kamna. Pri nečistih surovinah je namreč težko določiti, koliko ga je treba dodati. Če ga dodamo premalo, dobimo mastno

doodatek šampona ali pralne praška. Če si boste s šamponom umili lase, ga boste prav koristno uporabili, kot dodatek pri kuhanju mila pa nima nobene veljave. Saj je njegova sestavina v glavnem milo v prahu, pa naj piše na njem po domače ali v tujem jeziku. Torej je enako, kakor če bi vrgli v kotel mali košček mila. Enak učinek ima dodatek pralne praška, ki se v sestavini nekoliko loči od šampona.

Nekatere gospodinjice mislijo, da brez kosti in kož ne morejo skuhati pralne mila. Kvalitetno milo se skuha iz čiste svinjske masti ali govejega loja. Ker pa se ti dve maščobi med seboj ločita tudi po trdoti, se loči tudi iz ujiju skuhanu milo. Svinjska mast nam da mehkejšo milo, dočim dobimo iz govejega loja trdo, krhko milo, ki se rado drobi (to pa le pri primerni količini prilite vode). Zato, če je le mogoče, ti dve maščobi mešamo in tako dobimo srednje mehko milo.

Teh nekaj nasvetov bo našim gospodinjicam gotovo koristilo pri kuhanju mila.

Gospodarske zanimivosti

Kri v prahu so začeli pred tedni proizvajati v naši državi. Doslej so zdravniki pri nas uporabljali pri transfuziji tisto kri, ki so jo dajali krvodajalci — kri v tekočem stanju. Kri v prahu je uspeh kolektiva Zavoda za transfuzijo krvi v Beogradu. Tako kri je lažje hraniti in prenašati, dokler se je ne uporabi.

Pristojni gospodarski organi proučujejo možnosti za naknadne investicijske kredite našemu

O čarovniških procesih

Vsako je že marsikaj slišal o čarovniških procesih. Mnogi so že sami ugotovili, da so bili taki procesi največja blodnja človeškega razuma in obenem najbolj žalostno poglavje zgodovine človeštva. Ali ste že razmišljali, kdo je kriv za to blaznost, ki je zahtevala življenja tisočih in tisočih nedolžnih ljudi? — Zalostno je, da pravoverstvo in vera v čarovništvo živi še danes med ljudstvom, kar nam dokazujejo primeri sedanjih dni.

Pravoverstvo in čarovništvo je ostanek poganstva in se je ukoreninilo tako globoko v ljudski domišljiji, da se je ohranilo vse do danes.

Kaj pa so očitali »čarovnicam«? Obdolžili so jih, da so bile v zvezi s hudičem, kateremu so prodale svojo dušo; zato jim je hudič dal »nadnaravno« moč, da so lahko delale točo, neurje, sušo, povodenj, slano, povzročale bolezni pri ljudeh in živalih, odjemale kravam mleko in povzročale ljudem razne druge nadloge.

Čarovnice je začela preganjati

katoliška cerkev že v začetku 13. stoletja. Ustanovila je inkvizicijo, t. j. sodišče proti čarovnicam. Pozneje je to nečedno delo prevzela država. Pregarjanje je zajelo najširši razmah v 13., 14. in 15. stoletju. Pojemalo je šele v 18. stoletju, ko je znanost dokazala, da v naravi ni nadnaravnih pojavov. Ko pa se je tudi filozofija rešila cerkvenega »varuštva«, je vera v čarovništvo izgubila svoja tla. Obdržala se je le še med nevednim in nepoučenim ljudstvom.

Pred inkvizicijo ni bil varen nihče. Zadoščal je sum ali zlobna ovačba sovražnika. Vsaka razprava se je končala s smrtno obsodbo. Ako nesrečna žrtev ni hotela priznati, kar so jo dolžili, so jo z groznim mučenjem prisilili k temu. Obtoženka je — samo da bi se rešila strašnih muk — priznala, kar so od nje zahtevali. Nato so jo obsodili na smrt. Žrtev so sežgali

— v redkih izjemah po posebni milosti prej ogbljavili ali obsesili in šele nato sežgali.

Na Slovenskem, predvsem pa v Slovenskih goricah, je bilo mnogo čarovniških procesov, kar nam izpričujejo ohranjeni sodni zapiski. Navedel bom le en primer. Ljutomerski sodni zapiski nam povedo, da je sodišče dalo v dveh letih sežgati na grmadi 41 žensk. Kaj so zakriville te nesrečne ženske? Podtaknili so jim, da so imele skrivno zvezo s hudičem, s katerim so se shajale vsako soboto ob polnoči in z njim uganjale čarovnije, zatajile krščansko vero, imele čarobno mazilo, s katerim so se lahko dvignile v zrak itd.

Sedaj pa si ogledimo čarovniški proces v Prekmurju, ki se je vršil 22. aprila 1773. leta pred »gospodskim stolcem« pri Gradu. Sodišče je predsedoval Peter Kregar, sodnik Železne županije. Zadeva je bila sledeča:

Janoš Vori, »skočnik« v Pertoči, se je pritožil na gospodski stolec pri Gradu, da je leta 1772 po sejni pri cerkvi v Pertoči, ki je bil četrto nedeljo po binkoštnih praznikih, nenadoma zbolel; in to svojo nadlogo je pripisal čarovniškemu dejanju Ivana Močnika iz Večeslavce.

Sodišče je zaslišalo pet prič, ki so izpovedale, da je bil Janoš Vori do omenjenega sejmra res popolnoma zdrav. Večkrat se je pritoževal nad svojo boleznijo, ki mu jo je povzročil Močnik, in da mu je z nekimi čarobnimi predmetom razdril njegovo zakonsko srečo.

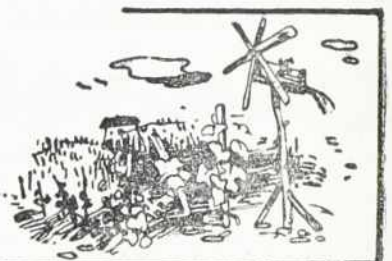
Toliko nam pove zapisnik gosposkega stolca pri Gradu o tem procesu. Zapisnik so našli v grajskem arhivu. Kako se je razprava končala, nam ne pove. Zdi se, da je bil sodnik Peter Kregar že toliko razgledan in razumen, da je razpravo ukinil. To je doslej edini znan čarovniški proces v Prekmurju. Zanimivo je, da je čarovnjik bil obdolžen moški. V tistem času je bil zemljiški gospod pri Gradu grof Mihael Nádasdi, mogočen mož, ki je imel razen drugih pravic tudi sodno oblast, celo »krvno pravico«, t. j., da je obtoženca lahko obsodil na smrt.

Ob teh ugotovitvah imamo še eno prošnjo. Ako najdete kje kakšno staro listino, je ne vrzite proč, temveč jo izročite učiteljem, ki bodo poskrbeli, da pride listina v prave roke. Take listine so zelo važne za našo zgodovino.

G. F.



PO PREKMURJU in PRLEKNI



Ali Brezovčani zmorejo postaviti gasilski dom

V Brezovici, kjer so ves čas po osvoboditvi zaostajali za sosednjimi vasi, so lani ustanovili gasilsko društvo. V začetku je bilo delavno, pozneje pa vedno slabše. Voljo do dela so izgubili vsled tega, ker si ne morejo zgraditi gasilskega doma, kjer bi se lahko sestajali. V vasi namreč nimajo nobenega primernega prostora, saj razne sestanke in volitve morajo imeti v privatnih hišah. Zato je večina Brezovčanov bila pripravljena pomagati gasilcem pri gradnji gasilskega doma, v katerem naj bi bil tudi prostor za razne sestanke vseh društev in množičnih organizacij.

Ki temu nasprotujejo. Zato ne dovolijo, da bi v občinskem gozdu, ki je last Brezovice, posekali nekaj lesa, za katerega bi lahko dobili tudi drugi material. Toda Lebar in nekateri njegovi somišljeniki bi rajši razdelili gozd med posamezne kmetovalce.

Gotovo se bo letos zavzel za gasilsko društvo v Brezovici ponovno izvoljeni predsednik Občinskega ljudskega odbora Polana, ki je tudi gasilski častnik in član OZG Sobota, in jim pomagal, da si bodo zgradili gasilski dom. Dvorana v domu bi lahko precej prispevala h kulturno-prosvetni dejavnosti v vasi. Leš.

USPEŠNO DELO RADGONSKIH REZERVNIH OFICIRJEV

Tudi v Gornji Radgoni so rezervni oficirji ustanovili svoj pododbor, ki ni odlašal z delom, pač pa je takoj pričel izvrševati razne naloge. Rezervni oficirji imajo ob določenih dnevih redna predavanja o vsem, kar zadeva moderno vojskovanje. Tov. kapetan Božo z veliko ljubeznijo in voljo podpira svoje tovariše pri delu.

Naš pododbor že komaj čaka pomlad, kajti takrat bomo pričeli z delom na terenu, ki je vsekako drugačno, kakor ono v predavalnici. Tako se bodo seznanili rezervni oficirji s praktičnim delom, kar bo v veliki meri pripomoglo, da bodo sadovi našega prizadevanja večji in boljši.

Pododbor radgonskih rezervnih oficirjev bo kmalu dobil tudi svojo klubsko sobo, kjer bo na razpolago potrebna literatura za izpopolnjevanje našega znanja. Tako se tudi radgonski rezervni oficirji trudijo, da nas morebitni sovražniki ne bo našel nepripravljene.

Sušmarji ali mladi tehniki?

Društvo Ljudske tehnike v Radgoni združuje radioamatersko, fotoamatersko in elektrostrojno sekcijo, ki štejejo nad 90 članov. Razpuščeno radioamatersko društvo je lani zamenjalo svoje vzgojno delo. Začelo se je baviti z navadnim sušmarstvom. Člani so se cehovsko zapirali med štiri stene in ljubosumno čuvali svoje znanje, ki bi ga bili dolžni posredovati mladini in tistim, ki bi radi postali člani društva že zaradi tega, da bi se v njem izobraževali in usposabljali za poklice. S takim delom je bilo treba prenehati.

Mura je naplavila utopljenca

Decembra lanskega leta sta hotela dva uslužbenca avstrijske hidrometeorološke službe namestiti napravo za merjenje vodostaja v murski strugi na ogradi novega mostu pri Radgoni. Pri opravljanju svojega posla sta po nesrečnem naključju utonila v murskih valovih. Prvega utopljenca so našli že decembra, drugega pa je pred dnevi naplavila Mura na naši strani. V njem so spoznali Kurta Poljškeha iz Grada. Truplo utopljenca so naši obmejni organi predali avstrijskim oblastem.

DESETLETNICA VRTANJA PRI LENDAVI

Pred kratkim je delovni kolektiv proizvodnje nafte proslavil 10-letnico začetka vrtanja v Petišovcih. Tov. Premož kot najstarejši vrtalec je prikazal kratko zgodovino petišovskega revirja. Nato pa je predsednik delavskega sveta, tov. Kopinja, v imenu upravnega odbora in uprave podjetja izrekel priznanje najstarejšim in najzaslužnejšim članom delovnega kolektiva, katerim so podelili tudi diplome. —ec

RANKOVCI

V Rankovcih so imeli gospodinski tečaj, katerega je obiskovalo 14 deklet, od teh nekaj iz Vančavasi. Tečaj je vodila Olga Debelak iz Sobote. Ob zaključku uspešnega tečaja so obiskovalke naredile ljubko razstavo in prijetno zabavo.

IZ APAC

V vseh večjih vaseh Apaške kotline se v zadnjem času zbirajo pripadniki protiletalske zaščite, ki se na tečajih pripravljajo na obrambo pred morebitnim letalskim napadi. Udeležba je skoraj povsod zadovoljiva. V Apacah in Segovcih so nastele najmanj neupravičenih izostankarjev.

Cezanierska dekleta so se izkazala

Pred kratkim so v Cezanjevcih zaključili tečaj za izvenredno vzgojo ženske mladine. Dekleta so odlično odgovarjala na vprašanja članov izpitne komisije. K uspehom so največ pripomogle praktične vaje pri negi dojenčka in dajanju prve pomoči, pa tudi reden obisk pouka, disciplina in pridni predavatelj, ki so se zelo trudili da

imata, kar hočeta, mi nismo krivi. Vidiš, zdaj Maček žene ne more videti in nad nami se tudi znaša. »Se je pač naveličal.« »Naj se, nas to ne briga. Pri miru naj nas pustijo.« »Skodovalo bo tvojemu zdravju, če boš preveč pil.« je Majerič previdno opomnil Mačka, ko ga je bril. Maček se je zlobno zamejal in divje pogledal, da se ga je Majerič skoraj ustrašil. »Gospodar sem na svojem in lahko delam, kar sam hočem!« »Saj ti nisem nevoščljiv. Bog ne zadeni. Tudi jaz se ne branim kozarčka dobrega. Pomisli vendar na svoj ugled. Ljudje te ne bodo več tako cenili.« »Za ljudi mi je toliko kot za lanski sneg.« se je razvedel Maček in se nagnil naprej, tako da ga je Majerič kljub previdnosti uredal z britvijo. »Za božjo voljo.« se je ustrašil Majerič, »saj sem rekel, da nesreča nikdar ne počiva. Zakaž, čakaj, da ti ustavim kri. Urejal sem te. Se srečo sva imela, da se ni bujše zgodilo.« Skočil je k točilni mizi in zgrabil steklenico z žganjem. Rana je bila dolga za široko britve in precej globoka. Maček je gledal v tla in kremžil čelo, kakor da se to njega ne tiče. Kri na tleh ga je nekoliko iztreznila. Še bolj se je zavedel, ko mu je Majerič z žganjem izmival rano. Od bolečine je divje zatulil. Dekla Tona je prva slišala krič in pokukala skozi priprta vrata. Ko je videla gospodarja na stolu z belo brisačo okrog vratu, je zamrnila pri sebi: »Našega gospoda spet prijemlje!« Tiho se je umaknila v kuhinjo in rekla svojemu možu: »Le kaj bo z našim gospodarjem? Vsak dan so slabši. Nazadnje bodo že znoreli, če bodo vedno toliko pili.« Mož, ki je luščil koruzo, ji je brezbržno odgovoril: »Nocem pameti nikdar ne zmanjka.« Nenavaden glas je slišala tudi gospodinja Neža v zgornje prostore, kjer je likala perilo. »Kaj se je zgodilo?« je prestrašena zakričala, ko je zagledala moža. »Ni ti, nič, gospa, samo malo sem ga oprasnil po koži med britjem.« se je opravičil Majerič in pokazal s prstom na rano, iz katere je še vedno tekla kri. Neža je v tem hipu pozabila, da je bila že precej časa jezna na moža. Prišla je k njemu in ga pobožala po čelu. »Felix, bled si kot stena. Kako naj ti pomagam?«

TEDENSKI ROLEDAR

Petek, 20. febr. — Leon Sobota, 21. febr. — Feliks, Irena Nedolija, 22. febr. — Marjeta Ponedeljek, 23. febr. — Marija, Peter Torek, 24. febr. — Marija, Modest Sreda, 25. febr. — Sasa Četrtek, 26. febr. — Andrej Petek, 27. febr. — Gabriel Sobota, 28. febr. — Romina Nedolija, 1. marca — Albin GIBANJE SONCA: v petek, dne 20. februarja vzhaj ob 6,53, zahaj ob 17,31; v četrtek, dne 20. februarja vzhaj ob 6,43, zahaj ob 17,40. GIBANJE LUNE: prvi kraček 20. februarja ob 18,44; polna luna 28. februarja ob 19,59.

KINO

SOBOTA predvaja 20. do 22. februarja ameriški film „VELIKI VALČEK“; — 24. do 26. februarja francoski film „PARADA IZGUBLJENEGA ČASA“. LJUTOMER predvaja 21. in 22. februarja angleški film „BAGDADSKI TATICI“; — 25. februarja ameriški film „POT V UTOPIJO“. RADGONA predvaja 21. in 22. februarja ameriški film „TARZAN MED LOVCI“ (mladinci se priporočajo); — 25. februarja italijanski film „OLUMACI“. CEPINCI predvaja 22. februarja ameriški film „ZMAJEVO SEME“, I. del; — 1. marca „ZMAJEVO SEME“, II. del. PROSEJAKOVCI predvaja 21. in 22. februarja angleški film „ANA KARNINA“; — 28. februarja in 1. marca jugoslovanski film „POSLEDNI DAN“.

MALI OGLASI

Singerjev ŠIVALNI STROJ, dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi lista.

PROSEJAKOVCI

KZ Prosejakovci je organizirala kuharski tečaj in tudi krila stroške. Obiskovalo ga je 25 deklet in žena iz Prosejakevca in sosednjih vasi. Za kritje stroškov so zbrali med prebivalci in ustanovami 12.000 din prostovoljnih prispevkov. Zato je bil tečaj dostopen tudi revnim. Ob zaključku so tečajnice pridobile razstavo peciva in prost zabavo, na kateri se je zbralo okrog 200 ljudi.

Vsak teden ona

V Ljutomeru se srečata dva znanca. Prvi: Kam pa, Rudi? Drugi: Na »Triglav« je mah-mah, tam bom morda našel tetko Konkurencio, ki v Ljutomerških gostinah nima obstanka. Morda jo bom le iztaknil! Prvi: Ja, to pa je velik problem: nesrečnica je tudi tam zgoraj nenadoma zbolela in se preselila v vesoljstvo Pozabe. Drugi: Stevek, mi pavec pr res nimamo sreče... kaj bo kaj se pride? Prvi: Obljub zvrhan koš!

VREMENSKA NAPOVED

Za čas od 19. do 26. februarja Okrog 21. februarja padavine, pretežno sneg. V nadaljnjem poteku par dni suho oziroma jasno in hladne; v jasnih nočeh precej hud mrz, čez dan pa malo nad ničlo. Okrog 25. februarja ponovne padavine in prehodno južno vreme.

15 TEČAJEV HIŠNE PROTILETALSKE ZAŠČITE V OBČINI RADENCI

Pred kratkim so končali z uspehom 15 tečajev hišne protiletalske zaščite v radenski občini. One dni pa so odprli še 10 novih tečajev v vaških središčih Janžev vrh, Radenci, Kapela, Murščak in Hrastje-Mota. Ta tečaj obiskuje okrog 500 tečajnikov. Ženske se posebno zanimajo za prvo pomoč, moški pa kažejo več interesa za gasilstvo. Zaključni izpiti bodo v drugi polovici meseca februarja. S tem bodo v občini Radenci s tovrstnimi tečaji zaključili in nadaljevali z njimi v jesenskem času. —ik-

Požar zaradi slabega dimnika

Ognjeni zublji so zadnjega dne v januarju upepelili viničarj Franca Marovca v Godemarjih. Zgorelo je stanovanjsko poslopje, v katerem je prebivala družina viničarja Franca Vrbnjaka, in gospodarsko poslopje. Ogenj je nastal v slabo urejenem dimniku in se naglo širil na bližnje lahko vnetljive predmete. Skodo cenijo nad 150.000 din.

USTANOVNI OBČNI ZBOR POČITNIŠKE ZVEZE

Soboški dijaki so z veseljem sprejeli vest, da je spet ustanovljena Počitniška zveza. Ta bo nudila svojim članom razne ugodnosti, predvsem olajšave pri vožnji na železnici. Dijaki so že imeli ustanovne občne zbere na gimnaziji, učiteljsku in ekonomski srednji šoli. Na ekonomski srednji šoli se je vključilo v organizacijo 87 odst. vseh dijakov in so že organizirali predavanje. Predaval je profesor dr. Pezdirc o vtisih s svojih potovanj. Navezali so stike z dijaki v Angliji in si redno dopisujejo. Sklenili so, da bo vsak član vlagal denar na hranilno knjižico ter ga tako zbiral za šolke počitnice. Tako bo pomagal sebi in koristil našemu gospodarstvu. S. J.

S koli in lonatami

Je pred dnevi bila v Globoki napadena Marija Talantova s Koprive. Napadli so jo: Ivan Horvat, starejši, Ivan Horvat, mlajši, Alojzij Horvat in Stefan Belaj, in ji prizadejali težje poškodbe po vsem telesu. Zrtev napada se zdravi v bolnici.

Drobne iz Vančavasi

Pri pregledu oči so ugotovili nekaj primerov trahoma. To kaže, da se ta bolezen ne sme podcenjevati, kar velja predvsem tistim, ki niso prišli na pregled. Naj se nihče ne tolaži, da je zdrav, ker so prvi znaki te hude in nelezljive bolezni neopazni za neveščega človeka. Ko se bolezen ukorenini, pa je zdravljenje dolgotrajno.

Člani Kmetijske zadruge v Vančavasi so se zbrali na sestanku in se pomenili o pripravah rednega letnega občnega zbora zadruge. Dober obisk kaže veliko zanimanje članov za svojo zadrugo. Tov. Antauer

KROG

Krožani so v preteklem letu naredili del nove ceste od Mure proti Krogu. Na tej so naredili tudi dva mosta. Ker sta ta prekratka, je treba navoziti precej gramoz. Prvi most bo kmalu zavožen, ker pridni gospodarji ne odlašajo. Med temi je treba omeniti Janeza Bodanca. So pa v Krogu tudi taki, ki ljudem prigovarjajo, naj ne vozijo gramoz, kakor da cesto ne bi delali za domače prebivalstvo.

Člani Brodarskega društva v Krogu so imeli pred kratkim občni zbor, ki so se ga udeležili tudi nečlani. Doslejnja blagajničarka društva, Marica Flisar, je svoje delo opravljala nemarno. Zato je bila določena komisija za revizijo blagajniškega poslovanja, ki pa je na občnem zboru povedala le končni rezultat. Upajo, da bo novi odbor vodil društvo bolje kot doslejšnji. Najdelavnejši članom so razdelili nagrade.

je pojasnil, kako je treba pripraviti občni zbor, ki bo v kratkem. Člani pa ga nestrno pričakujejo, ker želijo vedeti točno stanje v zadrugi.

Pretekli teden so imeli v Vančavasi predavanje o gospodarstvu, kateremu jih bo sledilo še več. Predaval je tov. Kutuš iz Okrajnega kmetijskega gospodarstva Rakičan o umetnih gnojilih in spomladanskih delih. Obisk je bil dober, saj se je iz Vančavasi in iz Rankovcev zbralo okrog 70 gospodarjev. Le škoda, da s podobnimi predavanji niso začeli že prej, ko je bilo pozimi več časa, kakor bo z nastopom pomladanskih del.

Sahisti so odigrali s šahisti iz Crnelavec brzoturnir. Med njimi prednjači Jože Horvat.

Redni letni občni zbor ProstoVOLjnega gasilskega društva Vančavas je ugotovil nekaj uspehov. Društvo pa je imelo tudi slabosti, predvsem zaradi nedelavnosti blagajnika. Gotovo bo novi odbor pod vodstvom tov. Jožeta Mihaliča bolje vodil društvo, ki šteje 16 članov, večini mladih fantov. G. J.

Obležal je mrtev

Ko se je 73-letni Franc Danjko iz Kupetincev vračal 7. februarja z nekega sestanka proti svojemu domu, mu je na peš poti spodrsnilo in je padel v bližnji klanec. Zlomil si je hrbtenico pod vratom in obležal. Naslednje jutro so mimoidoči potniki našli starčka mrtvega.

spomnil na preteklost, potem bo že samo od sebe prišlo, je mislil in gledal po cesti.

Lojzika se je razživila. Vsega se je znala spomniti. »Si kdaj pomislila name? Jaz te nikdar nisem mogel pozabiti. Zdaj mi je še teže brez tebe, ko sem te spet srečal.«

Lojzika je zardela, ne da bi Anza to opazil. »A res? To je lepo od tebe. Tudi jaz sem se včasih spomnila nate.«

»Lojzika, veš kaj, rad te imam. Kaj praviš k temu?«

»Mene imaš rad? Jaz sem še premlada.« je skušala ugovarjati, čeprav so ji njegove besede bile povšeči.

»K noben me tako ne vleče; samo k tebi. Ali bi me tudi ti lahko imela rada?«

»Na to ti ne morem takoj odgovoriti.«

»Lojzika, samo to mi povej, če lahko upam, da boš kdaj moja? To bi rad zvedel...«

»Mlada sem še in za take stvari je dovolj časa. Tako mi je rekla tudi moja mati.«

»Lojzika, tu tvoja mati ne more odločati. Ti povej, da me boš imela rada, pa bom tako srečen kot še nikoli.«

Se je lskal besed, da bi ji povedal vse, kar mu je ležalo na srcu. Ogled se je bil in ni vedel, kaj bi napravil od veselja.

Lojzika je mislila pravkar odgovoriti, a je bilo prepozno. Anza se je obrnil k njej, jo pritisnil k sebi in jo ognjevitno poljubil. Hotela ga je odriniti, toda opojno jo je premamilo njegov poljub in ji vzel vse moči.

»Maček je začel piti.« je zupa Franc Anzi, ko sta se srečala. »Zdaj je že nekaj dni pijan in se prepara s svojo ženo.«

»To ni nič takega, vsak človek rad pije, če se mu le ponuja.«

»Prej ni pil. Začel je s tistim dnem, ko se je zagledal v Keglico.«

»Sem že slišal govoriti.«

»Pred ljudmi sta si Mačka dobra, drugače pa v laseh. Ponoči so Mačka s trgovčevno ženo zalotili v zadnji gostilniški sobi. Drugo jutro se je že razvedelo po vasi. Nekateri niso verjeli, da je Maček na stara leta ponorel, drugi so novice toplo raznašali dalje. Ko je njegova žena zvedela, so jo morali držati, da ni skočila v Pesnico. Ze prej se nista najbolje razumela. Zdaj govorita med seboj samo toliko, kolikor je potrebno. Ona se je nekaj dni jokala, on je začel piti. Podnevi je večkrat stopil v klet, obračal kozarce, all ga pa cukal iz gumijaste cevi. Naj

Janez Svanjcer:

(20)

STRELI NA MEJI

»Domov greš danes, Lojzika?« je kakor izgubljen poskušal nadaljevati pogovor. »Seveda, zakaj pa ne? Dovolj dolg je teden pri mojstrinji.« Se vedno ga ni pogledala, dasi je on pasel oči na njej. V roki je nesla aktovko in z njo zadevala ob koleno.

Anza se je opogumil: »Lojzika, če ti je prav, prisedi k meni na voz. Se bova skupaj peljala.« Tudi on je zdaj ni pogledal, temveč je komaj čakal njenega odgovora.

»Tvoja rajza se mi zdi prepočasna. Ti do noči ne boš doma, jaz pa bi že rada bila pri materi.«

»Ne bova se peljala kakor s kočijo. Toda, Lojzika, zakaj ne bi prisleda. Nič ne boš izgubila, če boš prišla malo bolj pozno. Tvoji starši te bodo že počakali.«

Sele sedaj ga je prvi pogledala. Ko je videla njegove iskrene oči, je menila: »To je že res, toda kaj bodo rekli ljudje, če naju bodo videli na vozu?«

»Ne boj se. Nič ne bodo rekli. V šolo sva hodila skupaj. Nič nama ne morejo.«

Napravil ji je prostor na vozu. Lojzika je prisleda na pogrnjeno konjsko plahoto.

Enolično je drdral voz po cesti, vola sta lepo prestopala, počasi se je bližal večer.

Anza je v zadregi stiskal bič, da se mu je začela roka potiti. Razmišljal je, kako bi ji razkril svoje srce. Večkrat je že odprl usta, a besede so mu obtičale v grlu.

»Imaš veliko dela.« je vprašal, da bi vsaj nekaj povedal. »Tega nikoli ne zmanjka.« mu je odgovorila.

Potem sta se spet tiho peljala dalje. »Vreme je bilo vroče zadnje dni.« je Anza prekinil molk. »To je res.« je odvrnila ona.

Ni mu bilo prav, da je bila tako redkobesedna. Ker je sonce zašlo, je bilo nebo oranžaste barve.

»V tem tednu sem dosti delal. Včasih so me kar kosti bolele.«

»O, tudi pri nas dela ne manjka.«

»Lojzika, se še spominjaš, kako sva preživela najina šolska leta? Ko si odšla, te nisem mogel pozabiti.« Najprej te bom

(Nadaljevanje sledi)